

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΚΒ΄.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1884.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἐνθαρруνομένη καὶ ἐνισχυομένη ἡ διεύθυνσις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ὑπὸ τῶν ζωηρῶν συμπαιθεῖων καὶ τοῦ εὐλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος ἄπερ κατὰ τὸ παρελθὸν δεκάμηνον τῆς ὑπάρξεως τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς διάστημα οἱ πλεῖστοι τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς ἡμετέρας μεγαλουπόλεως ὁμογενῶν, ἰδίως δὲ τοῦ ἀξιοτίμου καὶ εὐγενοῦς αὐτοῦ προστάτου, τοῦ ἐν Χίῳ κ. Ἐπαμ. Α. Καράβα, ὑπὲρ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἐπεδείξαντο, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπὸ τοῦ νέου τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἔτους, ἀρχομένου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Μαρτίου, εἰσαγάγῃ εἰς τε τὴν σύν-

ταξιν καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς σπουδαίας βελτιώσεις δι' ὧν εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ δικαιώσῃ τὴν εὐγενῆ τῶν μεγαπλούτων τούτων ὁμογενῶν ὑποστήριξιν καὶ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου.

Οἱ φίλοι τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» μετ' εὐχαριστήσεώς των πιστεύομεν θὰ μάθωσιν ὅτι τῆ προστάσιφ φιλογενῶν τινῶν ὁμογενῶν παρηγγέθησαν ἤδη ἐν Παρισίῳις καλλιτεχνικώταται εἰκόνες δι' ὧν ὁ «Γραφικὸς Κόσμος» θὰ στολίσῃ τὰ ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου ἐκδοθησόμενα τεύχη του.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῶν ἀξιοτίμων ἡμῶν ἀναγνωστῶν καὶ τὰς λοιπὰς βελτιώσεις ἅς ἐν τῷ «Γραφικῷ Κόσμῳ» θέλομεν εἰσαγάγει, θεωροῦμεν καθήκον μας ὅπως εὐχα-

ρίστησωμεν αὐτοὺς ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὴν εὐγενῆ ὑποστήριξιν ἣν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θέλουσι μᾶς παράσχει.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΔΙΣ ΕΧΡΩΝΤΟ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦῃ ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (1)

ὑπό

K. E. Egger.

Μετάφρασις

Λ. Α. Λαζαρίδου.

Ἀρχομένου τοῦ πέμπτου αἰῶνος π. χ. ἡ μᾶλλον τελευτῶντος τοῦ ἔκτου, ἄρχεται ἐν Ἑλλάδι ἀναβλαστανούσα καὶ μορφουμένη ἡ ἱστορικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη. Μαρτύριον δ' ἡμῖν, τὰ τοσαῦτα καὶ τοσοῦτο λαμπρὰ συγγράμματα, ἃ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ἐναπέλιπον ἡμῖν, συγγράμματα ἅπερ εἰσὶ προωρισμένα, ὅπως ἀείποτε χρησιμεύωσιν ὡς παράδειγμα καὶ ὑπογραμμὸς τοῖς φιλολόγοις καὶ ἱστορικοῖς.

Πῶς ἡ τέχνη αὕτη τοῦ ἀφηγεῖσθαι τὰ ἐκάστοτε λαμβάνοντα χώραν ἱστορικὰ γεγονότα ἤρξατο βαθμιαίως μορφουμένη καὶ εἰς βαθμὸν ἐπιστήμης ἀναδιθαζομένη; Ὅποια ἦσαν αἱ πρόοδοι, ἅπερ κατ' ἀρχὰς ἡ ἐπιστήμη αὕτη ἐποίησατο καὶ τίνι τρόπῳ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ βάσεις τῆς κριτικῆς ἐφηρμόσθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ξηραῖς ἀφηγήσεως τῶν γεγονότων;

(1) Ἐχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ἀναγνώσται τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου », ἐπιθυμοῦσιν, ὅπως ἀναγιγνώσκωσι πάντοτε πραγματείας ἐπιστημονικῶς ἐξεταζούσας τὰς λαμπρὰς σελίδας τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ διαλευκινούσας πῶς πολλὰ σκοτεινὰ αὐτῆς σημεῖα, ἀπεφασίσαμεν ὅπως μεταφράσωμεν τὴν περισπούδαστον ταύτην πραγματείαν τοῦ σοφοῦ Ἑλληνιστοῦ κ. Ε. ΕΓΓΕΡ, ἐπιπροσθέντες καὶ τινὰς σημειώσεις πρὸς διασάφισιν χωρίων τινῶν τοῦ κειμένου καὶ πρὸς πλείονα κατάληψιν τῆς πραγματείας.

Τὰ ζητήματα ταῦτα οὐδόλως θέλομεν θίξει ἐν τῇ πικρῷ ἡμῶν διατριβῇ. Ἀπλῶς θὰ ἐξετάσωμεν κατὰ τρόπον εἰδικόν τὰς πηγὰς, αἱ κατ' ἀρχὰς ἐχρῶντο ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας καὶ ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν οἱ τρεῖς μεγάλοι καὶ βαθεῖς τῆς ἀρχαιότητος ἱστορικοὶ ὡς καὶ οἱ μεταγενέστεροι.

Καθ' ὃν αἰῶνα ἄρχεται δι' ἡμᾶς ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐρευνα αὕτη, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλονότι τοῦ Πεισιστράτου καὶ τοῦ Σόλωνος, ἡ ἐνδοξος Ἑλλάς οὐδὲν ἐκέκτητο σύγγραμμα μαρτυροῦν περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς ἐκτὸς ποιημάτων τινῶν, ὧν τέσσαρα μόνον διασώθησαν μέχρις ἡμῶν ὑπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου. Τὰ ποιήματα δὲ ταῦτα διὰ τῆς μνήμης διατηροῦντο καὶ μετεδίδοντο ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν μέχρις οὗ κατὰ τάξιν συνηρμολογήθησαν καὶ κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐπολλαπλασιάσθησαν.

Ἔργα τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, προϊόντα τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, αἱ ἐποποιεῖαι καὶ τὰ διδακτικὰ ταῦτα ποιήματα ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἀπηγγέλλοντο καὶ ἤδοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αἰοιδῶν ἐν ταῖς πανηγύρεσι καὶ ταῖς συναγωγαῖς. Πάντες δ' ἐδόξαζον ὅτι ταῦτα ἦσαν πιστὴ ἀφήγησις τῶν πράξεων καὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν πρώτων ἡρώων. Ἄλλ' ὅμως ἐπικρατούσης βαθμηδὸν τῆς λογικῆς καὶ κριτικῆς πολλὰ διεγείροντο ὑπόνοιαι καὶ ἀμφιβολαὶ περὶ τοῦ γνησίου καὶ τῆς αὐθεντικότητος τῶν ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ τῇ Θεογονίᾳ ἀνελευσσομένων δραμάτων.

Ἐπερφυᾶ καὶ παράδοξα γεγονότα τὴν ἀπιστίαν ἡμῶν διεγείροντα καὶ θεοὺς καὶ ἥρωας καὶ θνητοὺς ἐν ἐπιμιξίᾳ πρὸς ἀλλήλους καὶ τοὺς μὲν τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδονῶν τῶν δὲ μετέχοντας καὶ οἰοεὶ δεσμοῖς ὅλως ἀλλοκότοις καὶ ἰδιοτρόποις ἀλλήλοις συνδεδεμένους παριστάντα, ἠκιστα περιεποιοῦν τιμὴν ἔθνει ἄνωθεν δι' ἐξαιτικῆς ὅλως μεγαλοφυΐας καὶ μεγαλονοίας πεπρωκισμένῳ, ἔθνει μεγάλῃ καὶ ἐνδοξῶν ἔχοντι ἱστορίαν. Τοιαῦτα, λέγομεν, γεγονότα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοιοῦτου ἔθνους ἀπαντῶντά εἰσι ταπεινὰ καὶ ὑποδεέστερα τῆς τελειοποιήσεως, ἣν θρησκεία σύμφωνος πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τοὺς φυ-

σικούς νόμους ἀποδίδωσιν αὐτῷ, ὅπερ καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας προεξάρχει τῶν λοιπῶν ἔθνων.

Καὶ ἐπὶ μακρὸν μὲν χρόνον οἱ εἰς λίαν ἀπομακρυσμένους καὶ παναρχαίους χρόνους ἀναγόμενοι βίοι τῶν ἡρώων καὶ θεῶν ἐστιχουργοῦντο καὶ ἐμελοποιοῦντο· ἀκολούθως ὁμοῦ συνετάσσοντο ἐν συγγράμμασιν εἰς πεζὸν λόγον. Κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἡ ἡχὴ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ποιητικῆς φαντασίας τοῦ "Ἑλλήνος, ἦσαν ἔπεα πτερόεντα, ὡς συχνότατα ὁ "Ὀμηρος ἀποκαλεῖ ταῦτα. Ἄλλ' ὅτε ἡ ὁρμὴ τῆς τοῦ "Ὀμήρου καὶ "Ἡσιόδου ποιητικῆς φαντασίας κατεπραῦνεντο κατ' ὀλίγον, ὑπερισχυούσης τῆς κριτικῆς καὶ τῆς λογικῆς, ὅτε ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ "Ἑλλήνος ἐξεδηλοῦτο ὑπὸ νέαν μορφήν διὰ τῆς λογογραφίας ἢ πεζογραφίας, τὸ ἀπίθανον καὶ τὸ ἀσύμφωνον πρὸς τοὺς φυσικούς νόμους τῶν ἰδεῶν, ὧν βρῖθουσι τὰ ὠραῖα ἄλλως τε ταῦτα ποιήματα, ἐξηλέγχοντο κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Ἄλλὰ, καίτοι ὁ "Ἡσιόδος οὐκ ἦν πλέον ὁ πιστὸς καὶ αὐστηρὸς τῶν πρώτων χρόνων τοῦ κόσμου ἱστορικός, καίτοι τὰ ὀμηρικὰ δράματα οὐκ ἦσαν πλέον οἱ ἀκριβεῖς καὶ ἀληθεῖς μάρτυρες τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων εἰς τὰ ἡμίματᾶ κριτοῦ ἐπὶ θετικωτέρων ἐπερειδομένου ἡρώων, δυνάμεθα ὁμοῦ νὰ εἰπώμεν ὅτι πάντα τὰ ἐν τοῖς ποιήμασι τούτοις ἐξελευσόμενα γεγονότα αὐταπάτη καὶ ψευδὸς εἰσιν οὐδὲν τὸ σπουδαῖον καὶ ἀληθὲς ὑποκρύπτοντα; Δυσχερὲς ὄντως ἦν τοῖς ἀρχαίοις ὅπως ἐγκύψωσι τοσοῦτο βαθέως καὶ τὴν ὑπολανθάνουσαν ἀλήθειαν ἀνιχνεύσωσιν ἐν τῇ πληθεῖ καὶ τῇ ποικιλίᾳ ἐκείνῃ τῶν ἰδεῶν ὑπὸ τὴν ποιητικὴν καὶ ζωηρὰν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων ἐκδηλουμένην.

Ἱστορικοὶ καὶ φιλόσοφοι ἐνησχολοῦντο οἱ μὲν ὅπως μειώσωσι τὸν κόσμον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν καὶ καταδείξωσιν ὅτι ὀλίγα ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένων γεγονότων εἰσὶν ἀληθῆ ἢ καὶ πιθανά, οἱ δὲ ὅπως ἐρμηνεύσωσιν ἀλληγορικῶς καὶ συμφῶνως πρὸς τὴν λογικὴν τὰ τοσαῦτα ἀκατάληπτα ἐν αὐτοῖς χωρία πρὸς φωτισμὸν τῶν ἐλευσομένων (1). Τὸ ἐρ-

γον ἦν ἀρκούντως ἐπίπονον καὶ λεπτόν· ἀπῆτει νοῦν, πεπειραμένον καὶ ἀνεπτυγμένον, οὔπερ δυστυχῶς ἔστεροῦντο εἰσέτι οἱ τότε λογογράφοι καὶ φιλόσοφοι.

Μόλις σήμερον ἡ ἐπιστήμη αὕτη τῆς ἀρχαίας ποιήσεως ἐξετάζεται κατὰ τινα ὁπωσοῦν ἀκριβῆ μέθοδον διὰ τῆς αὐστηρᾶς συγκρίσεως τῶν ποιήσεων τῶν παναρχαίων λαῶν καὶ διὰ τῆς βαθείας καὶ ἐπισταμένης γνώσεως τῆς γλώσσης αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν μηδικῶν καὶ μέχρις ἐτι τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἡ κριτικὴ σπανίως ἀπαντᾶται ἐν τοῖς ἐπικοῖς ποιήμασιν. Ἐφορος ὁ ἐκ Κύμης, διάσημος Ἱστορικός φιλόσοφος μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους, πρῶτος ἐτόλμησε νὰ ἀποφανθῆ μετὰ τινος αὐθεντικότητος ὑπὲρ τῶν ἐπικῶν ποιημάτων εἰπὼν, ὅτι τοσοῦτο μᾶλλον δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὸ πιθανόν ἐν τοῖς διηγήμασι τούτοις, ἀναγομένοις εἰς περίοδον ἀρχαιοτάτην τῆς Ἱστορίας, καθ' ὅσον οὐκ εἰσιν ἐτι θεόντως ἀνεπτυγμένα.

Ὁ Θουκυδίδης ἀκμάσας ἕνα πρὸ αὐτοῦ αἰῶνα συγκρίνει ἐν τῷ προοίμῳ τοῦ πρώτου αὐτοῦ βιβλίου τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον πρὸς τοὺς προγενεστέρους, ἀναζητῶν μετὰ τινος ἐσκεμμένης διορατικότητος ἐν τοῖς ὀμηρικοῖς ἔπεσι μαρτυρίας τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τρωάδος καὶ ἐξετάζων εἰς ποίας σελίδας καὶ εἰς ποίους στίχους ἀναφέρονται αἱ ἀλήθειαι, ἃς δύναται τις νὰ πορισθῆ ἐπὶ τούτῳ.

Οὕτως ἡ ἱστορία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εὐρέθη ἀπέναντι πλείσθ' ὅσων δυσκολιῶν, ἃς ἠδυνάτει νὰ ὑπερβῆ. Θὰ ἐξηλεγχῶμεθα δὲ ὡς λίαν τολμηροὶ καταγιγνώσκοντες τῶν πρώτων ἱστορικῶν, οἵτινες οὐχὶ καλῶς διηυκρίνησαν πολλὰς σελίδας τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, καίτοι πρὸς τοῦτο πολλὰς καταβαλόντες προσπάθειας.

Ἄλλ' ὁμοῦ ἐκτὸς τῶν ποιημάτων τούτων κατὰ τοὺς χρόνους τούτους πολλὰ ὑπῆρχον χειρόγραφα καὶ ἑγγραφα καὶ καθ' ἑκάστην ἀνεκαλύ-

μένην τοῦ ἀντικειμένου τούτου μελέτην παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον καὶ σπουδαῖον σύγγραμμα τοῦ κ. Ἐγγερ, ἐπιγραφόμενον: Essai sur l'histoire de la Critique chez les Grecs.

(1) Πρὸς πλείονας πληροφορίας καὶ ἐπιστα-

πτοντο, ὧν αἱ εἰδήσεις πλείονα ἐκέκτηντο ἀυθεν-
 τικότητα, καθότι διεσώθησαν οὐχὶ διὰ τῆς μνή-
 μης, ἥτις ἀλλοιοῖ πολλάκις τὰ πράγματα, ἀλλὰ
 διετηρήθησαν ἐπὶ πλακῶν λιθίνων ἢ καὶ ὀρει-
 χαλκίνων ἐφ' ὧν τὸ πρῶτον ἐχαράχθησαν. Τὰ
 ἔγγραφα δὲ ταῦτα ἦσαν ἐπιτάφιοι, κατάλογοι
 δικαστῶν, ἱερέων, ἱερείων, γενεαλογίαι βασιλι-
 κῶν οἰκογενειῶν, πρὸς δὲ καὶ συνθήκαι εἰρήνης
 καὶ συμμαχίας μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν.
 Ἐξ αὐτῶν δὲ ἡδύνατό τις νὰ ἐκλέξη καὶ νὰ λάβῃ
 ὑπ' ὄψιν ὅσα ἐνόμιζεν ὅτι ἔχουσι πλείονα ἱστο-
 ρικὴν ἀκρίθειαν. Ἡ κενοδοξία τῶν λαῶν καὶ τῶν
 βασιλικῶν καὶ ἱερατικῶν οἰκογενειῶν ἐξηλέγγετο
 ἤκιστα ἀκριθῆς περὶ τὴν σύνταξιν τῶν ἐγγρά-
 φων τούτων. Ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις πάντοτε ἐστὶν
 ἀκριθῆς καὶ σαφῆς εἰς τὰς εἰδήσεις αὐτοῦ περὶ
 τῆς ἀρχαιότητος, συγγράφων τὴν ἀρχαίαν ἱστο-
 ρίαν πλεῖστ' ὅσα ἀπὴντα ἔγγραφα ἀνακριθῆ καὶ
 ὑποπτα· περὶ ὧν καίτοι πολλάκις ἀμφέβαλλεν
 οὐχ ἦτονον ὅμως καὶ πολλάκις ἐλάμβανεν ὑπ' ὄ-
 ψιν. Οἱ κυριώτεροι δὲ καὶ μεγαλήτεροι ναοὶ τῆς
 ἀρχαίας Ἑλλάδος ἦσαν πλήρεις ψευδῶν λευψά-
 νων καὶ ἀφιερώσεων. Οὕτω ἐν Δελφοῖς καθὼς
 πληροφορούμεθα ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἡροδότου, οἱ Ἀκα-
 κεδαιμόνιοι ἐσφτερίσθησαν διὰ τινος ὄλως ψευ-
 δοῦς ἐπιγραφῆς τὴν τιμὴν ὠρεᾶς προσενεχθεί-
 σης τῷ θεῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κροίσου. Ἐν τῷ
 αὐτῷ ναῷ, λέγεται, ὑπῆρχε τρίπους ἀφιερωθείς
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀμφιτρώωνος (1) εἰς μνημό-
 συνον ψευδοῦς νίκης, ἣν ἤρατο κατὰ τοῦ βασι-
 λέως τῶν Τηλεβόων (2). Ἀλλαχοῦ ἀνεγίγνωσκέ-
 τις δίστιχα, ἅτινα διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν καὶ

Ὁ Ἀμφιτρώων ἦν υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τι-
 ρυνθος Ἀλκαίου καὶ τῆς Ἰππονόης. Νυμφευθεὶς
 τὴν Ἀλκμήνην, θυγατέρα τοῦ Ἡλεκτρώωνος, ἠ-
 ναγκάσθη φονεύσας τὸν πενθερόν του, νὰ κατα-
 φύγῃ εἰς τὰς Θήβας, ὅπου εὗρε φιλόφρονα ὑπο-
 δοχὴν παρὰ τῷ Κρέοντι. Ἐκεῖ ἐγέννησεν ἡ γυ-
 νὴ αὐτοῦ δίδυμα τέκνα, τὸν μὲν Ἴσικλέα ἐξ αὐ-
 τοῦ, τὸν δὲ Ἡρακλέα ἐκ τοῦ Διός, ὅστις ὅμως ἐ-
 καλεῖτο ἀπ' αὐτοῦ Ἀμφιτρωονίδης.

(2) Οἱ Τηλεβόαι ἦσαν ἔθνος ἀρχαῖον τῆς Ἀ-
 καρν. ἀπόγονοι τῶν Λελέγων, ἀκολουθῶς ἐπε-
 κληθέντες Τάφιοι.

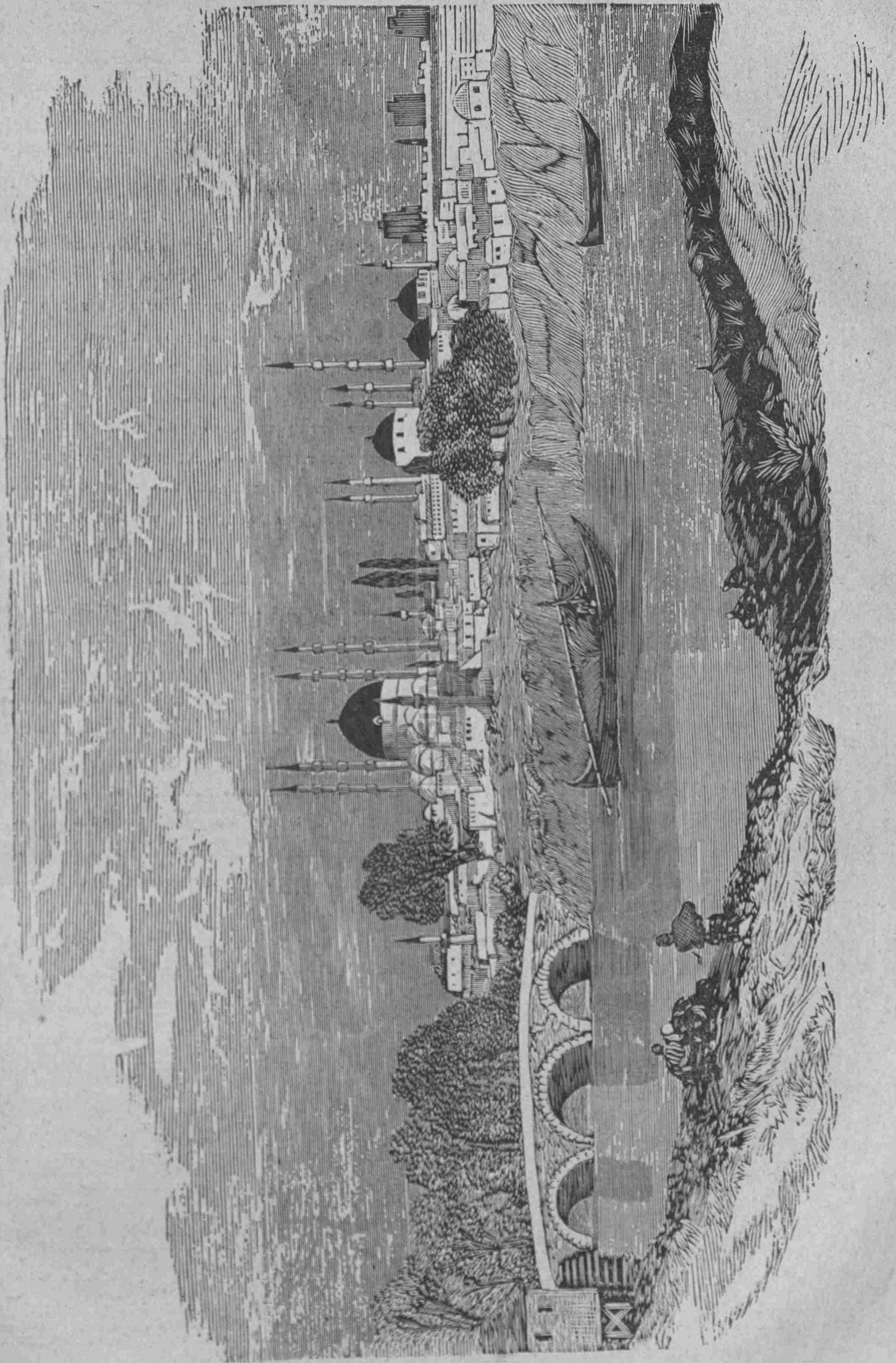
δι' ὧν ὁ Ἡρακλῆς ἐξύμνει νύμφην, ἀντικείμενον
 τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐρώτων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν
 τοῦ Πλουτάρχου ἀνώρυξαν ἡμέραν τινα ἐπιγρα-
 φὴν λίαν δυσανάγνωστον, ἣν οἱ σοφοὶ τῆς ἐπο-
 χῆς ἐξέλαβον ὡς τὸν ἐπιτάφιον τοῦ Ἀλκμαίω-
 νος (1). Ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Ἀλικαρνασσοῦ οἱ
 νεώτεροι περιηγηταὶ ἀνεῦρον κατάλογον ἱερέων
 τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐν Πελοποννήτῳ μέχρις ἔτι τῆς
 Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς ὑπῆρχον ἄνθρωποι, οἵτινες
 ἐν τοῖς ἐπιταφίοις αὐτῶν λέγουσιν ὅτι κατὰ
 τινα τοιαύτην ἢ τοιαύτην γενεαλογικὴν τά-
 ξιν ἦσαν γόνιοι τοῦ Ἡρακλείου ἢ ἐνός τῶν Διο-
 σκούριων.

Ἀπὸ τίνος ἀρὰ γε γενεᾶς τῶν παραδόξων τού-
 των γενεαλογιῶν ἡ ἀλήθεια ἀρχεται καλυπτο-
 μένη ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ μύθου; Δυσχερὲς ὄν-
 τως ἐστὶν ὅπως ἀπαντήσῃ τις εἰς τὴν ἐρώτησιν
 ταύτην. Καὶ ἐν τούταις ἐξ αὐτῶν τῶν καταλό-
 γων τῶν ἀναδεικνυμένων νικητῶν ἐν τοῖς δη-
 μοσίοις ἀγῶσι τοῖς ἐν Ἑλλάδι κατὰ καιροὺς γι-
 γνομένοις δύναται τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τινα
 περὶ τῆς χρονολογίας.

Ἡ Ἀστρονομία ἥτις τότε εὕρισκετο ἔτι ἐν
 ταῖς ἀπαρχαῖς αὐτῆς, μεγάλως συνεβάλλετο
 πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς χρονολογίας πολλῶν γεγονό-
 των, ὅταν οἱ λογισμοὶ αὐτῆς συνεδέοντο μετὰ
 τινος ἀξιοσημειώτου φυσικοῦ γεγονότος ὡς τῆς
 περιφθίμου ἐκλείψεως τοῦ Θαλοῦ (2). Ἐν Βοιω-
 τία ἡ ἐπάνοδος τῶν ἠρησκευτικῶν ἐορτῶν προσ-
 διωρίζετο διὰ τῶν περιόδων τῆς Σελήνης. Ἐν-
 ταῦθα ὑπῆρχον πλεῖστ' ὅσα ἀκριθῆ χρονολογικὰ
 σημεῖα, ὡς αἱ ὀλυμπιάδες, διὰ τοὺς συγγραφεῖς
 τοὺς ἐπιχειροῦντας τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας

(1) Ὁ Ἀλκμαίων ἦν υἱὸς τοῦ Ἀμφιάρεω καὶ
 τῆς Ἐριφίλης, καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀμφιλόγου, εἰς
 τῶν μετὰ τοῦ Ἀδράστρου ἐπὶ Θήβας στρατευσάν-
 των Ἐπιγόνων.

(2) Περὶ τῆς ἐκλείψεως ταύτης γίνεταί λό-
 γος ἐν τινι ὑπόμνηματι τοῦ διασήμεου Γάλλου
 ἀρχαιολόγου S. Martini, δημοσιευθέντι ἐν τῷ
 συγγράμματι τῆς Γαλ. Ἀκαδημίας ἐπιγραφομέ-
 νῃ: «Συλλογὴ Ἐπιγραφῶν». Ἐγένετο δὲ ἡ ἐκ-
 λειψις αὕτη κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν ἀ-
 πέθανεν ὁ Ρώμυλος.

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ.

πόλεως τινος ἢ καὶ τῆς καθόλου Ἑλλάδος. Ὅλα ὁμῶς τὰ σημεῖα ταῦτα δὲν ἦσαν πάντοτε ἀκριβῆ καὶ ἀύθεντικά. Τὸν δὲ ἴσκειν τοῦ Ἰφίτου(1) τούτου, εἰς ὃν ἀποδίδουσι τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους πάλαι ἰδρυθέντων, ἡδύνατό τις κάλλιστα νὰ ἐκλάβῃ ὡς ὑποπτον ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν ἔφερον ἐπ' αὐτοῦ. Θὰ κατατάξωμεν δ' αὐτὸν πλησίον τῆς τομῆς τῆς ὑπὸ τοῦ Διὸς τῷ Ἀλκμανιδοθείσῃ, ὡς λέγει εἰς τῶν πρώτων λογογράφων, Χάρων ὁ ἐκ Λαμφάκου. Οὗτος μεταξὺ ἄλλων λειψάνων ποιεῖται λόγον καὶ περὶ τοῦ σκήπτρου τοῦ Ἀγαμέμνωνος καὶ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς Ἰριγενείας, ἱερείας ἐν Ταύροις, χρησιμεύσαντος εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ φρικώδους φόνου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ὀρέστου. Ἀκολούθως κατεσκευάσθησαν δύο ὅμοια τῷ ἐγχειριδίῳ τούτῳ, ἅπερ εὐρέθησαν ἐν δυσὶ πόλεσι, καθὼς εὐρίσκονται τσαῦτα ἄλλα διπλᾶ λείψανα ἐν τοῖς νεωτέροις ναοῖς. Ἄλλ' ὁ Ἡρόδοτος ποιούμενος λόγον περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ἀφιερωθέντος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μάντειον μετὰ τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν, γνωρίζομεν καλῶς, ὑπ' ὅσιν εἶχε γνήσιον μνημεῖον, οὐπερ μετενεχθέντος βραδύτερον ἐπὶ τινος πλατείας τοῦ Βυζαντίου ἀνευρον ἐσχάτως τὸ μᾶλλον σπουδαῖον καὶ ἀναγκαῖον ἡμῖν αὐτοῦ μέρος· ἐννοῶ τὸν σπειρώδη κίονα, ἐφ' οὗ ἀρχαίκοις καὶ εὐαναγνώστοις εἰσὶ κεχαραγμένα γράμμασι τὰ ὀνόματα τριάκοντα δύο λαῶν συμμετασχόντων τῆς νίκης, ἣν ὁ Ἑλληνισμὸς — ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ παιδεία — ἤρατο κατὰ τῶν Ἀσιατικῶν καὶ βαρβάρων ἐθνῶν — τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀμαθείας.

(ἀκολουθεῖ)

(1) Ὁ Ἰφίτος ἦν υἱὸς τοῦ Αἴμονος, εἰς τῶν Ἡρακλειδῶν· ἐβασίλευσε τῆς Ἡλίδος. Ὁ Στράβων ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὸν τὴν ἰδρυσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων. Κατ' ἄλλους ὁμοίως αὐτὸς ἀνεπέωσεν ἀπλῶς καὶ ἀναδιοργάνωσεν κατὰ τὸν τελειότερον αὐτοῦ, οὗς τὸ πρῶτον ὁ Ἡρακλῆς συνέστησεν.

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

Ἰπὸ

Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ (ιατροῦ)

—ο—ο—

Τὸ πῦρ ἡ κοινὴ πηγὴ τῆς θερμότητος, τοῦ φωτός, καὶ τῆς ζωῆς, καὶ τὸ κυριώτερον στοιχεῖον πολλῶν τεχνῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς Μεταλλουργικῆς, εἶνε ἀναμφιλέκτως μίᾳ τῶν σπουδαιοτέρων κατακτήσεων τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως· ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πυρός δὲν ἦτο ἀπλῶς εὐεργετικὸν κατόρθωμα, ἀλλ' ἀληθῶς γιγαντιαῖον διάδημα πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ. Μετὰ τοῦ πυρός προῆλθεν ἡ κοινωνικὴ συνδιαίτησις, ἡ οἰκογένεια, αἱ τέρφεις τοῦ οἰκιακοῦ βίου, ἡ βιομηχανία, καὶ αἱ τέχναι μετὰ τῶν θαυμασίων, ἅτινα παρήγαγον. Ὅθεν εὐκόλως ἐξηγεῖται διατὶ τὸ πῦρ ἐλατρεῖτε ἀνέκαθεν μεταξὺ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσέτι διατελεῖ ἀντικείμενον λατρείας τινῶν, καὶ πῶς εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐπικηδεῖους τελετὰς τῷ προσεφέρετο συχνάκις λατρεία ὑπὸ ἐθνῶν, πολὺ ἀφροσώτων ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τόπον καὶ χρόνον, τουτέστι ὑπὸ τῶν Χαλδαίων, Ἑβραίων, Ἑλλήνων, Ρωμαίων, Περουθιανῶν, Μεξικανῶν καὶ ἄλλων, ἐν ἱερέων, ὀλοσχερῶς ἀφωπιωμένων περὶ τὰ καθέκαστα τῆς λατρείας ταύτης· οἳ ἦσαν οἱ τοῦ Βάαλ, οἱ Γέβεροι, οἱ Βραχμάνες, αἱ Ἑστιάδες καὶ αἱ Ἰέρσαι τοῦ Ἡλίου.

Ἄλλὰ τίνι τρόπῳ καὶ πότε ἐγένετο ἡ μεγάλη αὕτη ἀνακάλυψις, ἀνευ τῆς ὁποίας δυσκόλως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι δύνανται νὰ καλλιεργηθῶσιν ἀνθρώπινοι τέχναι ἢ καὶ αὕτη ἡ ἀνθρώπινος ὑπαρξίς νὰ διατηρηθῆ; Ἐκλείψεν ὁ ἀνθρώπος τὸ πῦρ ἀπὸ τὸν οὐρανόν. ὡς μᾶς λέγουσιν οἱ μῦθοι τῆς Ἰνδίας καὶ Ἑλλάδος, ἡ ἐπωφεληθῆ ἐκ τῶν αὐτομάτως συμβαινουσῶν πυρκαϊῶν τῶν δασῶν, ὡς ἄλλοι διατείνονται, διὰ τῆς βιαίας προστριβῆς μεταξὺ ξηρῶν κλάδων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὠθουμένων, ἢ ἔνεκα ἐπισκηπτόντων κεραιῶν ἐκ τῶν νεφῶν, ἢ τέλος πάντων ἦτον ἀπ' ἀρχῆς τοσοῦτον εὐφυῆς ὁ ἀνθρώπος, ὥστε ἐφεῦρεν ἐν ἐξ ἐκείνων τῶν ἀπλῶν καὶ πρακτικῶν

σκευασμάτων, δι' ὧν τινές ἄγριαι καὶ ἡμιπολίτευτοι φυλαὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἔτι προμηθεύονται τὸ διὰ τὰς καθημερινὰς αὐτῶν ἀνάγκας ἀπαιτούμενον πῦρ;

Ὅσον μακρὰν κἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀρχέγονον ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου, εὐρίσκωμεν ὅτι πάντοτε ἦτο κάτοχος τοῦ πυρός· ἡ ἱστορία τοῦ Προμηθεὺς κλέπτοντος τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ἦτο νέα Ἑλληνικὴ ἐκδοσις ἀρχαιοτέρου μύθου τῶν Βεδδά, ἱερῶν βιβλίων τῆς Ἰνδίας. Αὐτὸ τὸ ὄνομα Προμηθεὺς, ἐρμηνεύει τὴν μέθοδον δι' ἧς οἱ ἀρχαῖοι Βραχμάνες ἐπορίζοντο τὸ ἱερὸν πῦρ. Πρὸς τοῦτο δὲ μετεχειρίζοντο ἄτρακτον (ἀδράχτι), Ἰνδιστὶ ὀνομαζόμενον Μάθα ἢ Πραμάθα. Διὰ τῆς προθέσεως, πρα, προσετίθετο ἡ ἰδέα τοῦ « βιαίως ἀφαιρεῖν » εἰς τὴν σημασίαν τῆς ρίζης, μ ἄ θ α, παραγομένης ἐκ τοῦ ρήματος με θ ν ἄ μ ι, ἢ μ α ν θ ἄ μ ι τουτέστι ἀεξάγειν διὰ τῆς τριβῆς ». Ὁ Προμηθεὺς λοιπὸν ἦτον ὁ ἀνακαλύψας τὸ πῦρ, ὅστις κλέπτων χορηγεῖ αὐτὸ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἄτρακτος ἢ Πραμάθα εἶχε τυλιγμένον ὀλόγουρά της σχοινίον πλεκτὸν ἐκ καννάβεως καὶ τριχῶν βοείου οὐράς, διὰ τοῦ σχοινίου τούτου ὁ ἱερεὺς τοῦ Βράχμα εἶδεν εἰς τὴν ἄτρακτον περιστροφικὴν κίνησιν ἐναλλάξ ἀπὸ τῶν δεξιῶν εἰς τ' ἀριστερά, καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιά.

Τὸ κάτω ἄκρον τῆς οὕτω πως περιδουμένης ἀτράκτου ἐστηρίζετο ἐντὸς κοιλώματος εἰς τὸ σημεῖον ὅπου διεσταυροῦντο δύο τεμάχια ξύλου, ὧν τὰ ἄκρα ἦσαν λυγισμένα εἰς τρόπον ὥστε ἐσχημάτιζον τέσσαρας ὀρθίας γωνίας.

Ὅπως δὲ μὴ κινεῖται τὸ σκεῦος τοῦτο ἐστερεοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ τεσσάρων χαλκίγων ἔλων καὶ ὠνομάζετο « Σουαστίκα » Ὁ πατήρ τοῦ ἱεροῦ πυρός ὠνομάζετο « Τουάστρι » τουτέστι θεῖος λεπτοῦργός τῶν « Σουαστίκα » καὶ « Πραμάντα » ὧν ἡ πρὸς ἀλληλα τριβὴ παρήγε τὸ θεῖον βρέφος « Ἄγνη ». Τὰ σημεῖα ταῦτα τῶν Σουαστίκων ἐξεικονίζοντα, θεωροῦνται ὡς θρησκευτικὰ σύμβολα τῶν Ἀρίων ἢ Πελασγῶν φυλῆς Ἰνδικῆς, καὶ εὐρέθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Σλιμαν ἐντετυπωμένα ἐπὶ πολυπληθῶν πηλίνων δίσκων ἐν ταῖς ἀνατκαφαῖς αὐτοῦ ὑπὸ τὰ ἐρείπια

τῆς Τροίας, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι καὶ οἱ Τρῶες κατήγοντο ἀπὸ τὴν φυλὴν τῶν Ἀρίων.

Ὁ μῦθος οὗτος τοῦ πυρός ἀπαντᾷ πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς τὴν Ζενδαθέστα, ἡ ἱερὰν βίβλον τῶν Περσῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς Βεδδικοὺς ὄμνους τῶν Ἰνδῶν ὑπὸ τε τὴν ὕλικὴν καὶ τὴν μεταφυσικὴν ἔποψιν· ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τῶν ὕμνων τούτων μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ αὐτὸς οὗτος μῦθος ἐξεικονίζει συμβολικῶς μεγάλην ἐθνικὴν θρησκείαν, ἧς ὁ θεμελιωτὴς Ρεβοῦ, εἶναι αὐτὸς ὁ Ὀρφεύς. Ἡ παράδοσις αὕτη, κοινὴ εἰς τοὺς Ἑλληνας, Ἰνδοὺς καὶ Πέρσας, μαρτυρεῖ περὶ τῆς συγγενείας τῶν τέως ἀγνώστων κλάδων τῆς ἀρχέγονου ἐκείνης φυλῆς, ὅτε διῆγε πλανωμένη ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Ὠξου.

Ὁ Τάυλορ ἐν ταῖς ἐρεύμαις αὐτοῦ « περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους » διηγεῖται περίεργά τινα περιστατικὰ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πυρός καὶ περὶ τῶν διαφορῶν τρόπων τοῦ προμηθεύεσθαι αὐτὸ κατὰ διαφοροὺς αἰῶνας. Ἡ ἀρχαιότερα μέθοδος φαίνεται ὅτι συνίστατο εἰς τὴν πρὸς ἀλληλα τριβὴν δύο τεμαχίων ξηροῦ ξύλου, ἀλλ' ἡ διαχείρησις αὕτη ἐτελειοποιήθη μετέπειτα, ὥστε ἡ τριβὴ ἐγένετο διὰ τεμαχίου ξύλου ταχέως ἐνθεν κάκειθεν κινουμένου ἐπὶ ἀβακίου ξηροῦ ἀπαλοῦ ξύλου κειμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς γίνεται ἄχρι τοῦδε εἰς Τεχίτην, Σανδίουχίας νήσους, Νεάν Ζελανδίαν, Τιμῶρ καὶ ἄλλα μέρη. Τὴν μέθοδον ταύτην ὁ Τάυλορ ὀνομαλεῖ πυρογόνον διὰ ράβδου κινουμένης ἐν αὐλακίᾳ καθότι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀβάκιον ἔχει ἐπ' αὐτοῦ ἐγκεχαραγμένον αὐλακα. Ἀλλὰ τὸ « Πυροτρόπανον » ἦτο συνηθέστερον πυρογόνον ὄργανον. Συνίσταται τοῦτο εἰς ράβδον, ἧς ἡ μία ἄκρα εἰσάγεται εἰς ὀπήν ἐσκαμμένην ἐντὸς μαλακοῦ ξηροῦ ξύλου, εἶτα περιστρεφομένη ταχέως μεταξύ τῶν χειρῶν καὶ πιεζομένη πρὸς τὰ κάτω βαθμηδὸν ἀναδίδει καπνὸν καὶ πῦρ.

Τὸ ὄργανον τοῦτο ἀπαντᾷ οὐ μόνον εἰς τὴν Αὐστραλίαν, Σουμάτραν, Καρολινίους νήσους καὶ Καμπότζαν, ἀλλ' ἔτι ἐν τῇ Σινικῇ, ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ καὶ ἐν τῇ Νοτίῳ καὶ Βορείῳ Ἀμερικῇ. Ἦτον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Μεξι-

κανοῖς καὶ ἔτι σήμερον τὸ μεταχειρίζονται οἱ Ἑναδοὶ τῆς Μεσημβρινῆς Ἰνδίας καὶ οἱ Βέδδοι τῆς (CenloK) Ταπροβάνης. Τὸ πυροτρόπανον ἐτροποποιήθη περιπλέον διὰ τῆς χρήσεως ἱμάντος σκυτίνου τυλιγμένου περὶ τὴν ράβδον, οὔτινος τὰ ἄκρα, ἐναλλάξ ἐλκυόμενα εἰς ἐναντίας διευθύνσεις περιστρέφουσιν αὐτὴν ὀρμητικώτατα. Τοῦτο εἶναι τὸ εἰς τὰς Βέδδας ἀκριβῶς, περιγραφόμενον ὄργανον, ἔτι δὲ σήμερον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Βραχμάνοις, ὅπως ἀνάπτωσι τὸ ἱερὸν πῦρ. Διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Τάυλορ, βλέπομεν συχνάκις ὅτι προμηθεύονται τὸ εἰς τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς χρησιμεῦον πῦρ, διὰ τῆς ἀρχαίας μεθόδου μᾶλλον ἢ διὰ τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων εὐχερестέρων μέσων. Οὕτω πως ὅταν συνέβαινεν οἱ Ἑστιάδες τῆς Ρώμης νὰ παραμελήσωσι νὰ σβεσθῇ τὸ ἱερὸν πῦρ, ἀνήπτοντο πάλιν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου συγκεντρουμένων διὰ ὑελίνου φακοῦ. Παρομοίαν μέθοδον μετήρχοντο οἱ ἀρχαῖοι ἱερεῖς τῆς Περουβίας, ὁσάκις ἤναπτον πῦρ διὰ θυσίας.

Ὅργανον ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Βραχμάνοις τῶν Ἰνδιῶν μεταχειρίζονται τὴν σήμερον οἱ ὑπερθόρειοι Ἑσχυμῶ καὶ Ἀλωῦτοι ὅπως προμηθεύονται τὸ πῦρ. Τοῦτο συνίσταται ἐκ ράβδου, ἧς ἡ ἄνω ἄκρα ἐφαρμόζεται εἰς ἐπιστόμιον ξύλινον, ἡ δὲ ἑτέρα βασίζεται ἐν τῇ ὀπῇ ξηροῦ ξύλου, στηριζομένη οὕτω πως μεταξὺ τοῦ στόματος καὶ τοῦ κάτωθεν κειμένου ξυλίνου ἀβακίου περιστρέφεται ταχέως δι' ἱμάντος τυλιγμένου γύρωθεν τῆς καὶ ἐλκυωμένου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐναλλάξ διὰ τῶν δύο χειρῶν. Μικραὶ τροποποιήσεις βαθμηδὸν ἐγένοντο εἰς τὸ σχῆμα τοῦ πυροτρόπανου, καὶ ἐφευρέθησαν διάφορα ἐργαλεῖα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Ὑπάρχει παρὰ χάριν τρύπανον περιδονούμενον διὰ τόξου, καὶ τρύπανον κινούμενον κατὰ μίμησιν τῆς ἀντλίας. Τὸ τελευταῖον χρησιμεῖ ἐπίσης εἰς τὸ νὰ ἀπτη πῦρ καὶ νὰ τρυπανίζη ξύλα, πέτρας καὶ μέταλλα.

Ἐκ τῶν λοιπῶν μεθόδων τοῦ προμηθεύεσθαι πῦρ θὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ τῶν ἀποτελουμένων διὰ τῆς συγκρούσεως μεταξὺ πυρολίθων, πυρολίθου καὶ γάλιβος, ἢ σιδηροπυρί-

του. Οἱ Σίνες ἐξάγουν σπινθῆρας διὰ τῆς συγκρούσεως πρὸς ἀλληλα δύο τεμαχίων βαμβοῦ (καλάμου Ἰνδικοῦ). Οἱ δὲ Μαλαῖσιοι διὰ τῆς βιαίας συστολῆς ἀέρος ἐντὸς σωλήνος ἐλεφαντίνου ἢ ξυλίνου ἀνάπτουσι πῦρ.

Ξηρὸν παρέγγυμα τοῦ ἀγαρικοῦ μύκητος, τριμμένος φλοιὸς κέδρου, ξηρὰ φύλλα, ἀπηνθρακωμένοι φυτικά ἴνες καὶ τὰ παρόμοια ἦσαν αἱ εὐφλεκτοὶ ὕλαι εἰς κοινὴν χρῆσιν, ὅπως δέχονται τὸν διὰ προστριβῆς ἢ συγκρούσεως παραγόμενον σπινθῆρα.

Ὑπάρχει ἄρα γε, ἢ ὑπῆρξε ποτὲ λαὸς ἀγνοῶν ὀλοτελῶς τὰ μέσα τοῦ πορίζεσθαι πῦρ; Πολλοὶ συγγραφεῖς ἀποκρίνονται καταφατικῶς εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Ἱστοροῦν παρὰ χάριν περὶ τῶν κατοίκων τῆς Τασμανίας ὅτι, καίτοι γινώσκοντες τὸ πῦρ, καὶ μεταχειριζόμενοι αὐτὸ, ἀγνοοῦσιν ὅμως τὴν μέθοδον τοῦ προμηθεύεσθαι αὐτό. Ὅθεν εἶναι ἰδιαιτέρον καθῆκον τῶν γυναικῶν τῶν νὰ διατηρῶσι δαυλοὺς καίοντες νυχθημερὸν, καὶ ὑπ' αὐτῶν φωταγωγούμενοι διαβαίνουνσι νυκτὸς τὰ δάση, καὶ ἐνίοτε ὅταν οἱ δαυλοὶ ἢ δᾶδες σβεσθῶσιν ἀναγκάζονται νὰ διανύσωσι μακρὸν δρόμον, ὅπως τὰς ἀνάψωσι πάλιν ἀπὸ πῦρ διατηρούμενον ὑπὸ ἑτέρας φυλῆς· ἐγίνωσκε τὴν χρῆσιν τοῦ πυρός ὁ προϊστάμενος ἄνθρωπος; Κατὰ τὸν ἀββᾶ Μπουρζοᾶ, ὁ ἄνθρωπος ἦτο κάτοχος τοῦ πυρός ἀπὸ τῆς Μεῖον καινῆς καλουμένης γεωλογικῆς ἐποχῆς, ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως, εἰς τὰς ἀμμώδεις χῶρας τῆς Ὀρλεάνης, τμήματος τεχνιτῆς ζύμης μεμιγμένης μετ' ἀνθράκων, κειμένου δὲ μεταξὺ ὀστέων Μεστοδόντων καὶ Δεινοθηρίων. Βασίζεται περιπλέον, ἀλλ' οὐχὶ τόσον στερεῶς, ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ φυσιοδίφου, διεργωγῶτων πυρολίθων πλησίον τῆς Θεναίῦ κειμένης οὐ μακρὰν τῆς ὄχθης τῆς λίμνης Βώκης. Οἱ πυρολίθοι οὗτοι ἀληθῶς φέρουσιν ἴχνη προφανῆ τῆς ἐνεργείας τοῦ πυρός, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν ἄρα γε νὰ καυτηριασθῶσιν ὑπὸ τοῦ πυρός τῆς ἀστραπῆς; Ἄλλως ποῦ εἶνε ἡ τέφρα, ποῦ οἱ ἀνθρακες οἵτινες ἐξ ἀνάγκης θὰ παρευρίσκοντο μετὰ τῶν πυρολίθων, ἂν τῷ ὄντι ὑπέστησαν τὴν ἐνέργειαν τεχνιτοῦ πυρός; ἔπειτα ποῦ εἶνε ἡ ἐσχάρα ἢ ἑ-

στία; Ἄλλ' ἂν ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πυρός δὲν ᾔνε-
 ἀνεμφήριστος ἐν τῇ Μεῖον Καινῇ ὑπὸ τῶν γεω-
 λόγων καλουμένη ἐποχῇ. Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρ-
 χει ὅτι εἰς τὴν παρεπομένην Τετάρτην γεωλο-
 γικὴν περίδον τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἦτον ἐν χρή-
 σει παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Διάφοροι τεχνιταὶ ἐ-
 στίαί τοῦ πυρός, τέφρα, ἄνθρακες, ὅστ' ἀκέραια
 ἢ ἐν μέρει ἀπυθρακωμένα, τεμάχια ἀκόμφου
 κερειουργείας αἰθαλώδη, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια
 εὑρέθησαν ἐν ὑπογείαις, ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐποχὴν
 τῆς σπηλαιώτιδος ἄρκτου, καὶ τῆς Ἰππελάφου,
 καὶ εἰς τὸν χαρακτηρισθέντα λίθινον αἰῶνα ἀ-

Ὁ Βασιλεὺς τοῦ **Καμπότς** τῆς Ἀρρικῆς.

ναφορικῶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ταῦτα ἀποδει-
 κνύουν ὅτι οἱ ἐν σπηλαίοις τότε διαβιοῦντες ἄν-
 θρωποι ἐφήνον τὴν τροφήν των ὅπως γίνῃ, εὐπε-
 πτοτέρα.

Διὰ τῆς βοήθειας τοῦ πυρός ὁ προϊστορικὸς ἄν-
 θρωπος ἔκαιε τοὺς νεκρούς, ἐκοίλαινε τὸ μονόξυ-
 λον πλοιάριόν του, καὶ διέσωζεν ἀπὸ ταχεῖαν

σῆψιν τὸ ὑποβρύχιον κάτω ἄκρον τῶν πασσά-
 λων, ἐφ' ὧν ἴδρως τὴν ἐν ταῖς λίμναις κατοικίαν
 του. Οἱ Τρωγλοδύται καὶ οἱ Λιμνόθιοι οὐ μόνον
 ἐφήνον τὰ βρώματά των, καὶ ἐθέρμαινον τὰς κα-
 λύβας των, ἀλλ' ἐγίνωσκον πρὸς τούτοις διαφό-
 ρους μεθόδους ὅπως φωτίζουσιν αὐτάς ἐν τῷ σκό-
 τει τῆς νυκτός. Εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενέβης εἰ-

ρέθησαν ἡμίφλεκτοι δᾶδες χρησιμεύσασαι ποτὲ πιθανότατα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Καθὼς οἱ ὑπερβόρειοι Ἐσχυμῶ φωτίζουν τὰς χινοκτίστους καλύβας τῶν διὰ λύχνων καιόντων ἔλαιον δελφίνων καὶ φαλαίνων, οὕτω πῶς ἀνέκαθεν οἱ Δανοὶ κάτοικοι τῶν κλίθανοειδῶν προσχώσεων ἤναπτον πρὸς φωτισμὸν θρυαλλίδα ἐκ ξηρῶν βρύων, ἧς τὸ ἐν ἄκρον ἐβυθίζετο ἐντὸς στομάχου λιπαροχήνας παραγεμισμένου μὲ λίπος.

Ἡ χρῆσις σκληρῶν πυρίτων, καὶ σιδηροπυρίτων λίθων πρὸς ἐξαγωγήν πυρὸς, διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους συγκρούσεως αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λιμνοβίων καὶ Τρωγλοδυτῶν ἀνθρώπων ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως, ἐν ταῖς λίμναις τῆς Ἑλβετίας, τεμαχίων ἀγαρικοῦ παρεσκευασμένου διὰ πυρεῖον, ἢ ὕσκαν. Καὶ ἂν παραδεχθῶμεν τὴν θεωρίαν τῶν κυρίων Λαρτέ καὶ Χριστῦ, ἀναφορικῶς πρὸς τινὰς ὄγκους κοκκωτοῦ λίθου, κοίλους ἐν τῷ μέσῳ, ἀνευρεθέντες εἰς τὰ σπήλαια τῆς Περιγὸρδ, οἱ λίθοι οὗτοι ἐχρησίμευον, ὡς φαίνεται, εἰς προμήθειαν πυρὸς, διὰ τῆς βιαίας περιδονήσεως ξηλίνης ράβδου ἐν τῷ κοιλώματι, ὅπως ποιούσιν οἱ ἱερεῖς τοῦ Βράζιλια ἵνα πορισθῶσι τὸ ἱερὸν πῦρ.

Τῷ ὄντι πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἦνε ἄγνωστον τὸ πῦρ εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰς τὴν Τετάρτην, κατὰ γεωλόγους, περίοδον, ἀσχολούμενον περὶ τὴν διαχείρησιν λίθων καθεκάστην, εἰς εἰρηνικὰ ἔργα, καὶ ἐν ταῖς κυνηγεσίαις, ἢ πετροβολοῦντα ἐν ταῖς κατὰ τῶν ὁμοίων του μάχαις, καὶ νὰ μὴ παρετήρησε τοὺς ἀναθρώσκοντας σπινθήρας ἐκ τῆς βιαίας συγκρούσεως, ἱκανοὺς νὰ μεταδόσωσι τὸ πῦρ εἰς εὐφλέκτους ὕλας, οἷα εἰσὶ παρ. χαρ. τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἄφθονα ξηρὰ φύλλα; ἢ ἐξηγήσις αὕτη νομίζομεν εἶνε ἀπλουστερά καὶ φυσικωτέρα, ἢ ἡ ἀναφέρουσα τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πυρὸς εἰς αὐτομάτους πυρκαϊὰς τῶν δασῶν καὶ εἰς τὴν τριβὴν κλάδων δένδρων πρὸς ἀλλήλους.

Τὸ πῦρ, ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ πεποιθήσεως, πρέπει νὰ ἦτο γνωστὸν εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ἀνθρώπους διαβιοῦντας ἄνευ τούτου. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν χαρὰν, τὴν εὐφροσύνην καὶ διαλάμπουσαν ἔκστασιν ἐκείνου ἐκ τῶν ἀγνώ-

στων ἡμῶν προπατόρων, ὅστις πρῶτος θριαμβευτικῶς ἔδειξεν εἰς τοὺς ἐκπεπληγμένους ὁμοφύλους του καπνίζοντα δαυλόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἠτύχησε νὰ παράξῃ φλόγα;

Οὕτω πῶς ἴδομεν ὅτι τὸ πῦρ, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πάσας τὰς τέχνας, ἢ τοῦλάχιστον προήγαγε τὴν ἀνάπτυξίν των. Μεταλλουργία, κεραμική, ἀρχιτεκτονική, γεωργία, ναυτική, τὸ ἐμπόριον καὶ πᾶσα βιομηχανία ζωογονοῦνται διὰ τῆς ζωοπαρόχου φλογὸς αὐτοῦ. Τὸ πῦρ ἔλαβεν ἀνέκκλην, καὶ ἔτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παριστᾷ, σπουδαῖον μέρος εἰς τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἐπικηδεῖους πομπὰς ἀγρίων ἐπίσης καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Ἀλλ' ὅμως, κατὰ μοιραῖον τινὰ νόμον φαίνεται, τὸ κακὸν πάρομαρτεῖ ἀείποτε τῷ ἀγαθῷ. Τὸ ἄλλως εὐεργετικώτατον τοῦτο στοιχεῖον ἐξολοθρεύει τὸ ἀνθρώπινον γένος μετὰ πλείονος ταχύτητος ἢ ὅσον συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πολλαπλασιασμὸν αὐτοῦ, χαλκεῦον τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα ὄργανα τοῦ θανάτου δι' ὧν καταστρέφεται ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ τὸ ἄθος τῶν ἐθνῶν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης. Τὸ δὲ Ἑλληνικὸν πῦρ, ἐν τῷ Μεσαιῶνι, ἦτον ὁ τρόμος τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῶν Σταυροφόρων ἕνεκα τῶν καταστρεπτικῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.

—•••••

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ.

(Ἴδε Τεύχος ΚΑ'. σελ. 643). (*)

Παρ' ἅπασιν τοῖς ζώοις τὸ ὠάριον μεταβάλλεται κατὰ τινὰ ὁμοίμορφον τρόπον· παρ' ἅπασιν δὴλον ὅτι σχηματίζεται κατ' ἀρχὰς β λ α σ τ ὀ δ ε ρ μ ᾶ τ ι. Ἀμα δὲ τοῦ σχηματισμοῦ τούτου, τὰ σ π ο ν δ υ λ ω τ ᾶ καὶ τὰ ἀ σ π ὄ ν δ υ λ α ἄρχονται διακρινόμενα· καὶ τοῦτο ἐστὶν ἀπόδειξις, ὅτι ἡ διακλάδωσις τῶν σπονδυλωτῶν

(*) Ἐν τῷ προλαβόντι τεύχει, διὰ τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν, εἰς σελίδα 642 στήλη ἀ. στίχ. 45 ἀντὶ Π ρ ω τ α γ ω ν ι σ μ ο ἰ ἀνάγνωθι Π ρ ω τ ο ρ γ α ν ι σ μ ο ἰ.

ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς πρὸς τινὰ φυσικὴν διαίρεσιν. Παρ' ἅπασιν τοῖς σπονδυλωτοῖς, κύτταρα καὶ ἐγκύτταρα σωματίδια συσσωρεύονται ἐν τινι σημείῳ καὶ σχηματίζουν βλαστητικὸν τι ἔμβλαδόν, ἐνθα ἀναφαίνεται ἡ πρῶτὸ γ ο ν ο ς γ ρ α μ μ ῆ, ἐξ ἧς φύονται τὰ κεφαλικά καὶ ραχιτικά νευρικά κέντρα. Ἀκολουθῶς αἱ κλάσεις τῆς διακλαδώσεως εἰδικεύονται. Παρὰ τοῖς μαστοφόροις, τὸ ἐσωτερικὸν κοίλωμα τοῦ ὠσειδοῦς κυττάρου (μεμβράνα βιτελλίνη) στρεφόμενον περὶ ἑαυτὸ, σχηματίζει σῶμά τι λευκὸν καὶ φαίνεται πτυσσόμενον πρὸς παραγωγὴν ἐξωτερικῶν ἐπιμηκύνσεων, τοῦ λώρου, προωρισμένου πρὸς συγκοινωνίαν τοῦ ἐμβρύου μετὰ τῆς μητρὸς.

Τὸ περιγράψαι ἔστω καὶ ἀτελῶς τὰς ἀκολουθούσας ἐμβρυολογικὰς φάσεις τὰς παρὰ τοῖς μαστοφόροις συμβαινούσας ἐστὶν ἀδύνατον χωρὶς νὰ ἐξέλθωμεν τῶν ὁρίων ἡμῶν. Ὅθεν περιοριζόμεθα μέχρι τοῦ σημείου τούτου, ἀναφέροντες μόνον, ὅτι ἡ ἐμβρυακὴ ἀνάπτυξις τῶν ἀνωτέρων μαστοφόρων παράγει παροδικῶς μέγαν ἀριθμὸν ὀργανικῶν χαρακτήρων μονίμων ὄντων παρὰ τοῖς κατωτέροις σπονδυλωτοῖς.

Δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν παρ. χαρ. ὅτι ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου ἐστὶ κατ' ἀρχὰς διηρημένη εἰς δύο μόνον κοιλώτητας, ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ἰχθύσιν, ὅτι βραδύτερον ἢ κυκλοφορία καὶ ὁ καρδιακὸς σχηματισμὸς τροποποιεῖται καὶ λαμβάνουσι τὸν σχηματισμὸν ὅστις ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἔρπετοις, ὅτι κατὰ τὸν δευτέρου μῆνα τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ ζωῆς ὁ Ἑπισημίων ἀνθρώπου (Homo sapiens), ὁ βραδύτερον ὡς θεὸς θαυμαζόμενος, φέρει οὐρανὸν λίαν ἀνεπτυγμένην, πλην μετ' οὐ πολὺ ἐλαττωμένην, ὅπως συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς γυρίνοις. Ἐὰν δ' ἤδη ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐγκεφαλικῶν νευρικῶν κέντρων, παρατηροῦμεν, ὅτι ταῦτα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ διέρχονται διαδοχικῶς διὰ φάσεων ἱκανῶς ἀναλόγων πρὸς τὰς ἐν ταῖς κατωτέροις τῶν σπονδυλωτῶν κλάσεσιν ὑπαρχούσας καὶ συνιστώσας τὸν ὀριστικὸν αὐτῶν ὀργανισμόν. Διὰ τῆς ἐξέλιξεως ταύτης, τῆς τότε ἡρέμου καὶ βαθμιαίας, ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος περιπλέκεται καὶ συνδυάζεται ἱκανῶς, ὥστε νὰ νομίζεται ὑπὸ τῶν μετὰ φυσικῶν ὡς ἡ ἔδρα τῆς ψυχῆς. Ἀναμφιβόλως δὲν ὑφίσταται ἀπόλυτος ὁμοιότης· ἀλλ' ἡ ἀναλογία ἐστὶ τοσοῦτο μεγάλη, ὥστε ὁ Σέρρες κατώρθωσε νὰ ὑπαγάγῃ τὸ ὅλον τῶν ἐμβρυολογικῶν ἐξελίξεων τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μαστοφόρῳ, εἰς τέσσαρας περιόδους, σχηματίζουσας σειρὰν καὶ διαδοχικῶς παρεχούσας τοὺς ἐγκεφαλικούς λο-

βοὺς τῶν ἰχθύων, ἀκολουθῶς τοὺς τῶν ἔρπετων, μετὰ ταῦτα τὰ ἐγκεφαλικά ἡμισφαίρια τῶν πτηνῶν καὶ ἐπὶ τέλους τὰ σύνθετα νευρικά κέντρα τῶν μαστοφόρων.

—o—o—

Γ'.

Τὸ ἀπλοῦν ὄμμα, ὅπερ ἀνωτέρω ἐρρίψαμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου κατὰ τε τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τῶν τῆς ἐξέλιξεως περιόδων τῶν ζῶντων εἰδῶν, ἐπιτρέπει ἡμῖν ἤδη νὰ ἐξαγάγωμεν γενικά τινὰ συμπεράσματα λίαν σπουδαῖα καὶ ἀναμφίδοξα· διότι ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἐπαγωγὴ οὐδολως δύνανται ἐπ' αὐτῶν νὰ ἐφαρμοσθῶσι, καθότι ταῦτά εἰσι καθαρά ἀποδείξεις ἐπὶ πραγμάτων βασιζόμεναι.

Ὅντως ἡ ταξινογὰία τῶν ὀργανικῶν βασιλείων, ἡ παλαιοντολογία καὶ ἡ ἐμβρυολογία δεικνύουσιν ἡμῖν ἐκ συμφώνου, ὅτι οἱ διάφοροι μόνιμοι τύποι τῶν ὀργανικῶν ὄντων καὶ αἱ ἐπίκηροι φάσεις, δι' ὧν τὰ ζῶντα ἄτομα διέρχονται καθ' ἑαυτοὺς θεωρούμενοι, δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς δύο τάξεις ἐξ ὀλοκλήρου διαφερούσας.

Καὶ ἐν μὲν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι, ἐν τῇ σημείῳ τῆς ἀναχωρήσεως, ἀπαντῶμεν εἴτε ἀπλοῦν κύτταρον, εἴτε ἀτελεστέραν ἴσως οὐσίαν κολοῦρη, σαρκώδη καὶ γλοιώδη· ἐν δὲ τῇ ἀνωτάτῃ, ἐν τῇ κορυφῇ τῆς σειρᾶς, ἀπαντῶμεν ὄντα λίαν σύνθετα, σχηματιζόμενα ἱστολογικῶς ἐκ στοιχείων ποικίλων καὶ ἐκ διαφόρων ἱστῶν, συνιστώντων διὰ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν ὄργανα λειτουργοῦντα διαφόρους εἰδικὰς λειτουργίας.

Ἐν συντόμῳ ἐν μὲν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι φαίνεται ἀπλότης ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἀοριστία ἐν τῷ τύπῳ, σύγχυσις ἐν ταῖς λειτουργίαις· ἐν δὲ τῇ ἀνωτάτῃ συνθετότης ἐν τοῖς ἱστοῖς, εἰδικότης ὀργανικῆ καὶ φυσιολογικῆ. Καὶ αἱ μὲν ἀκρότητές εἰσι συνηνωμέναι ἐν τῷ ἀτόμῳ διὰ συνεχοῦς σειρᾶς βαθμολογικῶν φάσεων, αἱ δὲ τῇ ὀλότῃ τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου ὑφίστανται εἰσέτι πολυάριθμα χάσματα, ὧν τινὰ μόνον σχεδὸν ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῆς Παλαιοντολογίας. Ἐν τούτοις, καίπερ τῶν χασμάτων τούτων ὑπαρχόντων, ὑφίστανται ὅμως ἱκανὰ συντρίμματα ἐκ τῆς ὅλης ὀντολογικῆς σειρᾶς, ὡς παρ. χαρ. ἡ τοσοῦτο φυσικὴ διακλαδῶσις τῶν σπονδυλωτῶν, δι' ἧς ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς νόμον γενικὸν τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῶν τε τύπων καὶ τῶν ὄντων.

Καίτοι οὐκ ἔστι δυνατόν ἐν τῇ συνοπτικῇ

ταύτη ἐκθέσει νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἀρχεγόνου τούτου νόμου διὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως ἢ τῆς βαθμιαίας ἐλαττώσεως ἀπάντων τῶν ὀργανικῶν συστημάτων, ἀπασῶν τῶν λειτουργιῶν τοῦ μᾶλλον ἐντελῶς συνεστηκότος ὀργανικοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τῶν ζῶων, οὐχ ἦτον ὁμῶς ἀπαραίτητόν ἐστι νὰ ἐξετάσωμεν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὴν σπουδαιότεραν τῶν λειτουργιῶν, τὴν διατηροῦσαν τὴν ἰδιαιώνισιν τοῦ βασιλείου καὶ τὴν χρησιμεύουσαν ὡς βᾶσιν τῆς διατηρήσεως τοῦ εἶδους, τὴν γένεσιν.

Λαμβάνοντες ὡς ἀνώτερον τύπον τὰ ἐντελέστερα τῶν σπονδυλωτῶν, τὰ μαστοφόρα καὶ ὡς κατώτερον τὰ ἀκτινωτὰ, τοὺς πολυπόδας, τὰ ἀπλούστερα τῶν ἐγγυματικῶν ζωύφιων, παρατηροῦμεν ἀμέσως, ὅτι ὁ ἐντελέστερος τρόπος τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἶδους ἐστὶν ἡ γένεσις, ἡ διὰ τῆς ὀχείας τῶν δύο φύλων παραγομένη, καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι τὰ φύλα εἰσὶ κεχωρισμένα εἰς ἄτομα διακεκριμένα. Ἐν δὲ ταῖς κατωτέραις βαθμίσι τῆς τῶν σπονδυλωτῶν διακλαδώσεως παρατηροῦμεν μὲν τὴν διφυλίαν ὑφισταμένην, ἀλλ' ἡ ὀχεία οὐκ ἐστὶ πλέον ἀναγκαία ὡς παρὰ τοῖς ἔρπετοῖς καὶ τοῖς ἰχθύσιν· ἂν δ' ἐξέλθωμεν τῆς τῶν σπονδυλωτῶν διακλαδώσεως, τάσις συγχύσεως ἐν τῇ γενέσει ἐμφανίζεται, ὡς παρ. χαρ. ἐν τῷ ἔρμαφροδισμῷ μαλακίων τινῶν κτλ.

Κατερχόμενοι τὴν ζωολογικὴν βαθμίδα ἀπαντῶμεν τάσιν γενέσεως διὰ σπορογενέσεως, παρατηρουμένης ἐν τοῖς φαινομένοις τῆς ὠοτόκου παραγωγῆς ἄνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ ἄρρενος, ὡς παρατηρήθησαν ἐν ταῖς μελίσσαις ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου Τζιερζόν καὶ ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Μύλλερ. Ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει τῆς παρθενογενέσεως (*Lucina sine Concubitu*), τῆς μεμονωμένης γενέσεως διδούσης μόνον ἄρρενα, ἡ συνδρομὴ τοῦ ἄρρενος ἀποβαίνει ἀναγκαία διὰ τὴν διαιώνισιν τοῦ εἶδους, τοσοῦτο δὲ μᾶλλον καθόσον μετὰ τινὰς ὠοτοκίας ἢ παρθενογεννητικῆς ἰδιότητος παύει.

Ἀνάλογα φαινόμενα παρατηρήθησαν παρὰ πολλοῖς λεπιδοπτέροις, ἐξ ὧν θήλας τοιουτοτρόπως παρήχθησαν.

Ὁ Καρλιέ ἐπέτυχε διὰ παρθενογενέσεως τρεῖς γενέσεις τοῦ *Liparis dispar*· ἡ τελευταία ὁμῶς ὠοτοκία παραγαγοῦσα μόνον ἄρρενα ἔθεσε τέρμα εἰς τὰ πειράματα.

Κατὰ τὸ 1852 ὁ Λεκάριτ ἀπέδειξε σαφῶς τὸν σχηματισμὸν πραγματικῶν ὠῶν, ἄνευ τῆς συν-

δρομῆς τοῦ ἄρρενος, ἐν ταῖς ὠοθήκαις τοῦ *Solenobia Lichenella*.

Γνωστὸν ἤδη ὑπάρχει, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μποννέ ὅτι ἡ τῶν δένδρων φθειρῶν δύνανται νὰ παραγάγῃσι διὰ μεμονωμένης γενέσεως, σειρὰν γενέσεων, πρὸς ἣν τὸ φθινοπωρινὸν μόνον ψῦχος τίθησι τέρμα, προκαλοῦν τὴν ἐμφάνισιν τῆς διφυλίας καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς γονιμοποιήσεως· τοῦτο ὁμῶς ἐστὶν ἀποτέλεσμα καθαρὸν τῆς θερμοκρασίας.

Ἐν τινι θερμῷ δωματίῳ ὁ Κύβερ ἐπέτυχε, παρὰ τοῖς τῶν δένδρων φθειροῖς, συλλήψεις παρθενικὰς καὶ ἀσπίλους καὶ γενέσεις ζωοτόκους, ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Τὸ ψῦχος μόνον ἀδυνατίζον τὴν παραγωγικὴν δύναμιν παρέχει τὴν ἐκ νέου ἐμφάνισιν τῶν φύλων καὶ τὴν ὠοτοκίαν.

Κατὰ τὸν δὲ-Κατρεγάζ, αἱ τῶν δένδρων φθειρῶν, αἱ διὰ παρθενικῆς γενέσεως γεννηθεῖσαι παράγονται ἐκ μικρῶν κονιωδῶν μαζῶν, εὐρισκομένων, ὅπως τὰ ὠά, ἐν τῇ ὠοθήκῃ, ἐνθα ὁμῶς δὲν δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, οὔτε πραγματικὴν λέκιθον, οὔτε πραγματικὴν βλαστητικὴν κύστιν· ἀπλῶς δ' ἐστὶ σπορογένεσις ἐσωτερικῆ.

Κατερχόμενοι ἐτι μᾶλλον τὴν ζωολογικὴν βαθμίδα παρατηροῦμεν ὅτι ἡ παραγωγή γίνεται διὰ σπορογενέσεως καὶ αὐτοτμησεως. Καὶ ἄλλοτε μὲν τὸ γεννώμενον ἀποχωρίζεται τοῦ παραγωγέως, ὅπως παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν ἐγγυματικῶν ζωύφιων, ἄλλοτε μὲν συνηνωμένον μετ' αὐτοῦ, ἐν τῷ αὐτῷ ὄντι, ὠοτοκοῦν καὶ γεννοῦν διὰ διφυλίας· οὕτω τινὰ *Planaires* καὶ τινὰ *nais* (ἀρθρωτὰ διαιροῦνται αὐτομάτως εἰς δύο ἡμίση, ὧν ἕκαστον ἀναπαράγει τὴν ἐλλείπουσαν κεφαλὴν ἢ τὴν οὐράν· ἀκολούθως μετὰ τινὰς γενέσεις ἐμφανίζονται τὰ φύλα καὶ ἡ ὠοτοκία. Παρὰ τισιν ἀρθρωτοῖς (*Myriades*, καὶ *Syllis*) 5—6 ἄτομα γεννῶνται μετὰ τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου δακτυλίου τοῦ γονέως καὶ μένουσι μετ' αὐτοῦ συνηνωμένα διὰ τινος κοινοῦ συνδέσμου.

Ἄλλα τινὰ εἶδη ἐξωθοῦσι, κατὰ τὴν αὐτὴν ὠοτοκίαν, σπέρματα, δυνάμενα ν' ἀναπτυχθῶσι μόνᾳ καὶ ἑτέρα, ἔχοντα ἀνάγκην γονιμοποιήσεως.

Ἡ ὠοτοκία διαιωνίζεται διὰ σπορογενέσεως καὶ δι' ὠῶν τριχοφόρων, ἐμφανιζομένων ἐν τινι οὐδὲν ποτε μέρει τοῦ σώματος.

Κατὰ δὲ τὸ κατώτερον ὄριον τοῦ ζωικοῦ Βασιλείου ἀπαντῶμεν ἐγγυματικὰ ζωύφια, παρ' οἷς ἡ ὠοτοκία ἀποβαίνει προβληματώδης, ἢ τοῦλάχιστον λίαν ἐξαιρετικῆ. Ὁ δὲ συνήθης τρόπος τῆς παραγωγῆς ἐστὶν ἡ αὐτόματος διαίρεσις καὶ τὰ νομιζόμενα παραγωγικὰ ὄργανα, ἅτινα ὑπὸ

τοῦ Μπαλμπιάνη παρατηρήθησαν, διαιροῦνται ὅ-
πως καὶ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἀτόμου. Ὁ δὲ Κόλλι-
κερ λέγει, ὅτε παρατήρησε τὸ ἀντίστροφον φαι-
νόμενον, τὴν συνένωσιν, τὴν συγχώνευσιν, οὕτως
εἶπεῖν, δὴ ἢ πλειόνων ἀτόμων ὑφ' ἑν.
Ἐξετάσωμεν ἤδη, πάντοτε ὁμῶς ὑπὸ γενικὴν
ἔποψιν, τὰ φαινόμενα ἀπάντων τῶν τρόπων τού-
των τῆς γενέσεως. (ἀκολουθεῖ)

ΓΑΖΗ ΟΣΜΑΝ ΠΑΣΣΑΣ (Ἐπίτροπος τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Τουρκίας).

ΓΑΖΗ ΟΣΜΑΝ ΠΑΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ.

Μετὰ τὰς διαφόρους ἐπισημότητας ὧν τὰς
σκιαγραφίας ἐχάραξεν ἤδη ἐν ταῖς στήλαις αὐ-
τοῦ ὁ « Γραφικὸς Κόσμος » ἀποφασίζει σήμερον
ὑπὸς καὶ τοῦ δημοτικοῦ ἐκείνου στρατηγοῦ, ὅς-

τις διὰ τῆς ἀνδρείας του καὶ ἐκτόκτου νοημοσύ-
νης του κατέστη εἰς τῶν διαπρεπεστέρων τῆς
Τουρκίας στρατιωτικῶν καὶ ἠδυνήθη νὰ κερδίσῃ
ἀπεριόριστον παρὰ τῷ ἡγεμόνι αὐτοῦ ἐκτίμησιν
καὶ ἔκτακτον παρὰ τῷ ὀθωμανικῷ στρατῷ δημο-
τικότητα.

Ὁ Ὄσμάν Πασσᾶς, οὗτινος ὁ ἀναγνώστης
βλέπει ἀνωτέρω τὴν εἰκόνα, εἶναι σχεδὸν πεν-

τηκοντούτης· είναι δὲ ἀναστήματος μετρίου καὶ κράσεως ἀθλητικῆς· δύναται δὲ νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ τύπος μυώδους δυνάμεως· αἱ γραμμαὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ εἰσὶ λίαν χαρακτηριστικαί· τὸν τράχηλον ἔχει βραχὺ, τοὺς ὠμούς εὐρεῖς, τὸ στῆθος ἐξέχον· τὰ δὲ ἄκρα ρωμαλέα. Δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Ὀσμὰν Πασσᾶς ἔχει συμμετρίαν χαρακτηριστικῶν· ἐν τούτοις εἰσὶ ταῦτα λίαν λεπτά. Ὁ πώγων αὐτοῦ εἶναι ὑπόλευκος· τὸ ὄμμα αὐτοῦ εἶναι διορατικόν, μέγα, καὶ εὐγενὲς μετὰ μακρῶν βλεφαρίδων· ἡ δὲ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ εἶναι ὑποπράσινος μετ' ἀκτίνος διαυγεστάτης, τοῦθ' ὅπερ καθίστησι τὸ βλέμμα αὐτοῦ λεόντιον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὀργῇ φοβερῶτατον.

Τοιοῦτος τὴν μορφήν ὁ Γαζῆ Ὀσμὰν Πασσᾶς ἐστὶν ἐκ φύσεως πεπροικισμένος διὰ καρτερικῆς ἀνδρίας ἧς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου καταστάσαν ἐκείνην πολιορκίαν τῆς Πλέθνας παρέσχεν ἐνδείξεις.

Ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτὰν Ἀπτούλ Χαμητ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γαζῆ Ὀσμὰν Πασσᾶ εὖρε πιστὸν καὶ ἀφοσιωμένον αὐτῷ θεράποντα πολλὰς παρασχόντι αὐτῷ ἐκδουλεύσεις. Ἐκτιμῶν δὲ μὲν ἄλλως τὰ πολύτιμα αὐτοῦ προσόντα ὁ Ἀπτούλ Χαμητ ἀνέδειξεν αὐτὸν Αὐλάρχην τῶν Ἀνακτόρων καὶ ἐπ' ἐσχάτων, τὸ δεῦτερον ἤδη, ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ Κράτους Αὐτοῦ.

Εἰλικρινῆς τὸν χαρακτῆρα καὶ δι' ἐξαιρετικῆς πεπροικισμένος δραστηριότητος ὁ Γαζῆ Ὀσμὰν Πασσᾶς ἐστὶν εἰς τῶν ἐξοχωτέρων στρατιωτικῶν οὓς ὁ Αὐτοκρ. στρατὸς κατὰ τοὺς τελευταίους ἀνέδειξε χρόνους.

ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΟΙ

Ἡ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ

(Ἴδε τεῦχος ΚΑ'. σελ. 662).

Τὸ Ἐρημητήριο συνέχεται τοῖς ἀνακτόροις τοῖς χειμερινοῖς, ἡ μᾶλλον ἀποτελεῖ μέρος αὐτῶν, καὶ τοι ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ οἰκοδομὴ εἶναι μεταγενεστέρα καὶ δὲν παρίστησι παρὰ κομψὴν

ἀντίταξιν τῶν κολοσσαίων τοῦ πρώτου ἀναλογιῶν. Τὸ παλάτιον τοῦτο ὀφείλει τὸ ὄνομά του εἰς τὸν ὃν ἔλαβε παρὰ τῆς αὐτοκρατορίσεως Αἰκατερίνης προσρισμὸν, ἧτις ὀικοδομήσατο ἀναχωρητήριον ἰδιαίτερον, ἐνθα ἀποβάλλουσι τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἡγεμονείας μεγαλεῖον καὶ τὰ ἐπακόλουθα τῆς δυνάμεως, ἀπλῆ οἰκοδόμησις, ἤρχετο, χαρίεσσα καὶ πνευματώδης, καὶ εἰς τὰς αἰθούσας αὐτῆς ὑπεδέχετο συναναστροφὰς τῆς ἐκλογῆς της, τὰς ὁποίας ἐτίμα μὲ τὴν ἰδιαίτεράν της εὐνοίαν ἐκεῖ τὸ πνεῦμα ἦν ἡ ἡμερησία διάταξις. Κανονισμὸς τοιχοκολημένος περιέγραφε τοὺς ὅρους εἰς οὓς ὑπεβάλλοντο οἱ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐστιατορίου εὐνοούμενοι ξένοι, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι καθίσταντο ἐνοχοὶ παραβάσεως! Πάραυτα συνεκροτεῖτο δικαστήριον, καὶ ὁ πταίστης κατεδικάζετο ἀνηλεῶς εἰς ἀποστήθισιν δὲν ἤξεύρω πόσων στίχων κακῆς τινος μεταφράσεως τοῦ Τηλεμάχου τοῦ Φενελῶνος.

Πολλὰ διηγοῦνται ἀνέκδοτα περὶ τῆς ἐντελοῦς ἀκριθείας καὶ τῆς λεπτῆς ἱκανοποιήσεως, τὰς ὁποίας μετεχειρίζετο ἡ αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνα. Ἴδου ἐν ἐξ αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἠκούσαμεν παρὰ τοῦ πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου Γαλιτζίου παραδεδομένον, ὅστις ὑπῆρξεν ἀκόλουθος τῆς ἡγεμονίδος ταύτης. Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ὅστις ὑπέβαλεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ῥωσσίας τὴν Ταυρικὴν Χερσονήσον, γενναῖος τις στρατιωτικὸς, ὅστις τὰ μέγιστα ἐπεθύμει τὸν σταυρὸν τοῦ ἀγίου Βλαδιμίρου, διακριθεὶς κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ὀτζακῶφ, δὲν ἔλαβε πρὸς ἀνταμοιβήν, παρὰ ξίφος τιμῆς. Βαθῆως ἐλυπήθη διὰ τὴν ψεῦσιν ταύτην τῆς ἐλπίδος του· οὐδὲν ἤττον ὁμως, διπλασιάσας τὴν γενναιότητά του, ὁ αὐτὸς ἀξιωματικὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ διακριθῆ αὐθις ἐπὶ ἀνδραγαθήμασι καὶ ἤδη ἐξητήθη ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ παράσημον. Ἄλλ' εἴτε ἐνεκα λάθους περὶ τὰ ἐγγράφα, εἴτε ἐνεκα οἰασδήποτε ἄλλης αἰτίας, καὶ πάλιν τῷ ἀπεδόθη ξίφος τιμῆς. Ἠγανάκτησε διὰ τοῦτο, καὶ περαιωθέντος τοῦ πολέμου, ἦλθεν εἰς Πετροῦπολιν, ἐξαιτησόμενος ἀκρόασίν τινα παρὰ τῆς αὐτοκρατορίσεως, ἧτις καὶ τὸν ἐδέχθη μετὰ φιλοφροσύνης, ἀφοῦ δὲ ἐπήνεσε τὴν ἀνδρίαν του, τὸν ἠρώτησε τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτοῦ,

— Ἡ Μεγαλειότης Σου, ἀπεκρίνατο ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, δὲς ἤδη μοι ἔδωκας ἐνδείξεις τῆς εὐνοίας Σου· φοβοῦμαι δὲ μόνον μήπως, διαβιβάζουτά μοι ξίφος τιμῆς, ἐλησμόνησες ὅτι εἶχον ἤδη λάβει καὶ ἕτερον παρὰ τῆς κλοκαγαθίας Σου. Εἶναι λοιπὸν δύσκολον νὰ μεταχειρίζωμαι δύο ξίφη συγχρόνως.

— Διόλου, κύριε, δὲν τὸ ἐλησμόνησα. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἡμέλησαν νὰ σοῦ ἐξηγήσουν τὸν σκοπὸν μου· θὰ τὸ κάμω λοιπὸν ἐγὼ αὐτῆ· σοῦ ἔστειλα, κύριε, δύο ξίφη, διὰ νὰ τὰ θέσης χιαστὶ ἐν τῇ ὀπλοθήκῃ σου πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σὲ διατόττω νὰ πράξης ἀπὸ σήμερον. Ἔσεται τοῦτο διὰ τοὺς ἀπογόνους σου, ἐνθύμησις τῆς καλῆς σου διαγωγῆς.

Εἶναι ἀνωφελὲς νὰ προσθέσωμεν ὅτι τῇ ἐπαύριον ὁ γενναῖος ἀξιωματικὸς ἔλαβε τὸν τόσφ ἐπιθυμητὸν σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Βλαδὶμήρου.

Τὸ μέγα τοῦτο καὶ θαυμαστὸν χειμερινὸν ἀνάκτορον, οὗ τὸ Ἐρημητήριον δὲν εἶναι ὡς εἶδομεν, παρὰ κομψὸν τι παράρτημα ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1837, ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ, παγετώδους ψύχους ἐπικρατοῦντος. Ἐξερράγη δὲ τὸ πῦρ περὶ τὴν δεκάτην τῆς ἑσπέρας ὥραν.

Εἰς τὰς ἀντηχησάσας αἴφνης καθ' ὅλας τῆς πόλεως τὰς ὁδοὺς κραυγὰς, «Τὸ χειμερινὸν παλάτιον καίεται!» ἡ φράσις διεδόθη καθ' ὅλα τὰ μέρη. Ἐν μιᾷ στιγμῇ, ὁ λαὸς ἐπλήρωσε τὴν ἀπεραντὸν πλατεῖαν, καὶ αἱ ἀντλίαι ἔφθασαν πανταχόθεν. Αἱ φλόγες ἐξήρχοντο συγχρόνως ἐξ ὅλων τῶν παραθύρων τῆς ἄνω ὀροφῆς, ὧν οἱ ὕελοι ἔτριζον συντριβόμενοι, καὶ ἐσχημάτιζον ἀπαίσιον στέμμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς οἰκοδομῆς. Τὰ ὑπερέχοντα τοῦ περιζώματος ἀγάλματα ἐφαίνοντο ζωογονούμενα διὰ τῆς κινήσεως τῶν φλογῶν καὶ αἱ μέλαναι αὐτῶν νύμφαι παρίστανον εἰς τὰ ἐκπεπληγμένα βλέμματα κύκλον δαιμόνων καταχθονίων ὄρχουμένων ἐν τῷ μέσῳ τῆς πυρκαϊᾶς.

Ὁ αὐτοκράτωρ διηύθυνεν αὐτοπροσώπως τὰς πρὸς κατάσβεσιν ἐργασίας. Ἄπαντες οἱ τῆς ἀπεράντου ταύτης διαμονῆς κάτοικοι καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ἐσώθησαν. Μία ἐν τούτοις

τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς, βαρέως ἀσθενοῦσα, εἶχε μείνει εἰς τὴν κλίνην αὐτῆς· ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελεν ἀφήσει τὸ παλάτιον παρ' ἀφοῦ ἡ ἀσθενὴς ἤθελε τεθῆ ἐν τόπῳ ἀσφαλείας.

Καθ' ἣν στιγμὴν στρατιῶταί τινες προσεπάθουν νὰ διασώσωσι τὰ πολυτελῆ ἐπιπλα τὰ ὁποῖα ἐκόσμου τὴν αἵθουσαν τῶν στραταρχῶν, τὸ φάτνωμα τοῦ δώματος τούτου κατέπεσε καὶ τινες αὐτῶν ἐπληγώθησαν. Ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξεν ἀμέσως ν' ἀφήσωσι καὶ τὸ παλάτιον καὶ πᾶν ὅ,τι περιεῖχε νὰ καῆ μᾶλλον παρὰ νὰ ριψοκινδυνεύσῃ εἰς μόνος ἄνθρωπος.

Ἀφεθὲν εἰς τὴν διάκρισιν αὐτοῦ, τὸ πῦρ ηὔξθη τεραστῶς. Ἡ φλόξ ἐξώρμησε ταυτοχρόνως ἀπὸ ὅλας τὰς ὀροφὰς, καὶ περιεκάλυψε κατὰ γράμμα διὰ τῶν ἀδηράγων ρευμάτων τῆς τὸ εὐρὺ ἐκεῖνο οἰκοδόμημα. Μὲ σκυθρωπὸν τὸ βλέμμα παρεურίσκετο ὁ λαὸς εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο θέαμα, ὅτε, ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ποταμοῦ, στήλη καπνοῦ, φωτισθεῖσα μετὰ μικρὸν ὑπὸ λάμπειας ζωηρᾶς, εἰδοποίησε τὸ καταπεπληγμένον πλῆθος ὅτι νέα πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῆ εἰς Βασίλι-Ὀστρόφ.

Ἐξ ἐθίμου ἀνατρέχοντος εἰς Πέτρον τὸν Μέγαν, οἱ Ῥῶσσοι ἡγεμόνες ὀφείλουσι νὰ παρεურίσκωνται πανταχοῦ ὅπου ἀναφανῆ τὸ πῦρ ἐν τῇ καθέδρᾳ αὐτῶν. Ἀρχηγοὶ τῆς μεγάλης οἰκογενείας ὀφείλουσι νὰ δίδωσι τὸ παράδειγμα τῆς ἀφοσιώσεως, καὶ πώποτε δὲν λείπουσιν ἀπ' αὐτό. Ἐν τούτοις ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὁ διάδοχος μέγας Δούξ ἐνόμισε καθῆκον νὰ παρακαλέσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ ὅπως τὸν ἀναπληρώσῃ πορευόμενος ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναφανείσαν πυρκαϊάν.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῷ ἀπεκρίθη:

— Ὅχι, δὲν εἶναι ἰδικόν σου ἔργον νὰ δράμῃς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· θὰ μείνης ἐδῶ. Βλέπεις, Ἀλέξανδρε, ἂν ἡ οἰκία μας καίεται, ἔχομεν ἡμεῖς τὰ μέσα νὰ κάμωμεν ἄλλην, ἀμφίβολον δὲ εἶναι ἂν οἱ ἰδιοκτῆται ἐκείνων ἐκεῖ δύνανται νὰ κάμωσι τὸ αὐτό.

Καὶ ἀποσπάσας μέγαν ἀριθμὸν τῶν περικυκλωσῶν τὰ ἀνάκτορά του ἀντλιῶν, τὰς ἔστειλεν εἰς Βασίλι-Ὀστρόφ· ἀναβάς δὲ καὶ αὐτὸς ἔλκυθρον, ἐπρόφθασε πρὸ αὐτῶν εἰς τὸν τόπον τῆς συμφορᾶς, ἐνθα διενυκτέρευσε.

Τὸ χειμερινὸν ἀνάκτορον ἔκαιεν ὅκτῳ ὅλας ἡμέρας καὶ ἐντελῶς παρηναλώθη ὑπὸ τοῦ πυρός, ἐξαιρέσει τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ τοίχων. Ἄλλ' ὁμως δύο ἔτη βραδύτερον ἐξήρχετο τῆς τέφρας αὐτοῦ, περικαλλέστερον, πλουσιώτερον, πολυτελέστερον παρὰ πρότερον, καὶ ἤδη ἀνεπίδεκτον πυρπολήσεως!

Ἀκολουθήσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν ἀναβαίνοντες τὴν ὁδὸν τῆς Αὐλῆς.

Ἴδου ἐφθάσαμεν ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Τρώϊσκ (Τριάδος) φερούσης εἰς τὰς νήσους· ἀντιμετωπίζει αὕτη τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρειος, τὴν θαυμασίαν ταύτην πλατεῖαν τῶν ὄπλων ἔνθα κατὰ πᾶσαν πρώτην Μαΐου βλέπει τις παραταττομένας τὰς ἐξήκοντα χιλιάδας τοῦ Ῥωσικοῦ στρατοῦ, καὶ μιᾶς τῶν ἐκλεκτοτέρων τοῦ κόσμου. Ἡ πλατεῖα αὕτη περικυκλοῦται ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ Θερινοῦ Κήπου μὲ τὰ σύμφυτα αὐτοῦ δάση καὶ ἐπισκιάσματα· ἀφ' ἑτέρου ὑπ' ἄλλου κήπου τοῦ παλατίου τοῦ Μιχαήλ, ὅσον οἶόν τε λαμπροῦ καὶ ἑρπυνοῦ. Ἀκολουθῶς ἀπαντᾷ τις μεγαλοπρεπῆ μέγαρα, τὸν ἀνδριάντα τοῦ Χουθάρωφ καὶ τὸν Νέβαν.

Ὁ θερινὸς κήπος, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἶπομεν ἐκτείνεται παρὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς χωρίζεται διὰ κιγκλίδος σιδηρᾶς, τοιαύτης κατασκευῆς καὶ ἐκτάσεως, ὥστε καθίσταται μοναδικὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Διηγούναι τὰ χρονικὰ, ὅτι Ἄγγλος τις ἐταξείδευσεν ἐπίτηδες εἰς Πετρούπολιν ὅπως θαυμάσῃ τὰς κιγκλίδας ταύτας, καὶ ὅτι ἄμα ἰδὼν αὐτάς, ἀνεχώρησεν.

Εἰς τὴν ἐσχάτιαν τῶν κιγκλίδων τούτων κατὰ τὸν ἀνάρρον τοῦ ποταμοῦ, ὑπάρχει μέτριόν τι καὶ ταπεινὸν μνημεῖον, ἀπλῆ μονόροφος οἰκία. Ἡ οἰκία αὕτη δὲν ἦτο εἰμὴ τὸ θερινὸν παλάτιον Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ἐξ οὗ ἀπεδόθη τὸ ὄνομα εἰς τὸν κήπον.

Ἡ γέφυρα τοῦ Τρώϊσκ ἔχει μῆκος ἐπέκεινα τῶν τριακοσίων πεντήκοντα πήχεων, καὶ στηρίζεται ἐπὶ τριακοντατριῶν ζευγμάτων συνεχομένων πρὸς ἀλλήλα διὰ κάλων καὶ ἀλύσεων ἰσχυρῶν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπειράθημεν νὰ δώσωμεν γενικὴν τινα ἰδέαν περὶ τῆς ὄψεως τῆς Πετροπόλεως, περικυκλουμένης ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Νέβα καθ' ὅλον τὸ ὄψος τῆς Ἀγγλικῆς κριπίδος

δὲν θὰ ἦτον ἀνωφελές ἐὰν ἰστάμεθα ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐδῶ, ὅπως ἴδωμεν τὸ ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου γεφύρας Πανόραμα, ἀπὸ τοῦ μέσου δηλαδή τῆς γεφύρας τοῦ Τρώϊσκ.

Οὐδὲν οὐδέποτε ἴδομεν λαμπρότερον θέαμα τῆς ἐν ὥραία ἑσπέρα τοῦ Ἰουνίου εἰκόνας ταύτης. Φαντάσθητι ἀπέραντον Βόσπορον ἀντανακλῶντα ἐπὶ τῶν διαυγῶν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ὑδάτων· οὐρανὸν ἠδέως φωτιζόμενον διὰ τοῦ γλυκυτέρου χρώματος, ἐν ὥρα καθ' ἣν ἅπαντες τῆς δύσεως οἱ οὐρανοὶ εἶναι βεβυθισμένοι εἰς ζόρον. Ὑπάρχει τι ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἐφηδύνον ὅλα τὰ ἀντικείμενα χωρὶς νὰ τὰ συγχέῃ. Ἀκολουθήσον διὰ τοῦ βλίσματος τὸν πρὸς δυσμὰς ραῦν τοῦ ποταμοῦ· ἐκ δεξιῶν σου, ὑπάρχει τὸ φρούριον προσκαθήμενον, ὡς εἰπεῖν ἐπὶ τῶν κυμάτων αὐτῶν, καὶ ὅθεν ὑψοῦται μικρὸς ὀβελίσκος, ἔνθα καθ' ἑσπέραν συνθλῶνται ποικιλοτρόπως τοῦ δύοντος ἡλίου αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες· ἐξ εὐωνύμων, ἐκεῖ, διαγράφεται γραμμὴ ἀνακτόρων περατουμένη ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατ. ἀνακτόρου καὶ τῶν οἰκοδομιῶν τοῦ Ναυαρχείου, ὁ σημαιοφόρος ἱστός τοῦ ὁποῦ ἀπολήγει εἰς χρυσὴν ναῦν, δῶρον τῆς πλουσίας τοῦ Ἀμβούργου πόλεως. Ἀντικρῦ σου ὁ ποταμὸς διαιρεῖται εἰς δύο πλατεῖς βραχίονας, οἰοεὶ θέλων νὰ περιλάβῃ τὸ χρηματιστήριον μὲ τοὺς δωρικοὺς αὐτοῦ κίονας καὶ τὰς δύο αὐτοῦ νυμφοκίβας στήλας, φάρους κλασσικοὺς τοὺς ὁποῖους θὰ ἐξελάβανέ τις, μακρόθεν θεώμενος, ὡς δύο κολοσσαίους φρουροὺς αὐτοῦ. Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ χρηματιστηρίου συμπυκνοῦται δάσος ἰστων μυρίας φερόντων σημαίας, ἐκτυλισσοῦσας εἰς τοὺς ἀέρας τὰ χρώματα καὶ τὰ ἐμβλήματα πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐξ ἀριστερῶν κατέρχεται ὁ ποταμὸς, κοπτόμενος εἰς ἀπομεμακρυσμένην ἀπόστασιν, ὑπὸ τῆς γεφύρας τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τῆς νέας ἐκ σιδήρου καὶ γρανίτου γεφύρας, ἣτις ἐγείρεται πλησίον τῆς Ἀγγλικῆς κριπίδος· ἀκολουθῶς, εἰς τὸν ὀρίζοντα, καθ' ἑκάστην στιγμὴν ὑψοῦνται ἐλαφραὶ καπνοῦ στήλαι, ἀγγέλουσαι τὴν ἀριξιν ξένων πυροσκάφων, καὶ βλέπεις τὰς λευκὰς πτέρυγας τῶν πλοίων τὰ ὁποῖα προσθέουσι πλησίον, καὶ ἀντανακλῶσι τὸ γλυκὺ τοῦ λυκόφωτος χροῶμα. Φαντάσθητι ἀκολουθῶς μυρίας λέμβους ὀλισθιναύσας,

δίχην βελῶν, ἐπὶ τῆς λείας τοῦ Νέβα ἐπιφανεί-
ας καὶ καταλειπούσας ὀπίσω αὐτῶν ἀργυροῦν
μακρὸν αὐλακκᾶ· πρόσθες ἐπὶ τούτοις μεγάλα
πλοῖα, ἀκίνητα, μὲ τὰς μακρὰς αὐτῶν μελαίνας
κεραίας ὑψουμένας εἰς τοὺς ἀέρας· ζωογόνησον
μετέπειτα πάντα τεῦτα διὰ τῆς τύρβης καὶ τῆς

κινήσεως πόλεως μεγάλης, ἧς ἡ νύξ δὲν ἔχει
σκιάς καὶ δὲν θὰ λάβῃς ἀκόμη παρ' ἀμυδρὰν καὶ
ἀτελῆ ἰδέαν τῆς περὶ ἧς λαλοῦμεν εἰκόνας.

Αἱ νῆσοι ἀποτελοῦσι μέρος τῆς πόλεως. Πε-
ριλαμβάνονται αὐταὶ ἐντὸς εὐρείας περιφερείας,
ἐνίαι μάλιστα αὐτῶν εἰσὶ συμφυεῖς, ὡς ἡ Βασίλι-

Ὁ Μέγας Δούξ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὀστρόφ καὶ ἡ παλαιὰ Πετρούπολις ὀπισθεν τοῦ
φρουρίου. Ἄλλ' αἱ κυρίως λεγόμεναι νῆσοι, αἱ
κεκαλυμμένα ἀπὸ ἄλγη καὶ ἄνθη πορεύονται ἔν'
ἀναπνέωσι τὰς αὔρας τοῦ Ἰουνίου ὑπὸ τὰ σκιά-
σματα συμφύτων κήπων, αἱ νῆσοι αἵτινες εἶναι
ἀνθηραὶ καὶ χλωδαίαι ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, αἱ
νῆσοι αὐταὶ ἀπέχουσι τῆς πόλεως ὅλην λεύγαν.
Ἡμεῖς παρεργόμεθα αὐτάς, ἀφίροντες εἰς ἄλλην
γραφίδα τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τὰς περιγράψῃ, ἥ

νὰ εἶπῃ περὶ τῆς θέας, τῆς ζωῆς, τῆς κινήσεως
αὐτῶν.

Ἐλαφρὸν ὄχημα μᾶς σύρει ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδά-
φους καὶ ἰδοὺ διήλθομεν τὸν μικρὸν ποταμὸν Καρ-
πόφκα· εἴμεθα ἐν τῇ νήτῳ τῶν Φαρμακοποι-
ῶν, οὕτως ὀνομασθεῖσθαι ἐκ τοῦ βοτανικοῦ κήπου,
ὄν ἐν αὐτῇ συνέστησε Πέτρος ὁ Α'. Κομφαὶ Ἰ-
ταλικαὶ οἰκίαι, κρυπτόμεναι σχεδὸν ὑπὸ τὰ ἄν-
θη παρατείνονται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἧτις πε-

ραιοῦται εἰς γέφυραν συνέχουσαν τὰς δύο ὄχθας τοῦ Μικροῦ Νέβα, ποταμοῦ τρις πλατυτέρου τοῦ Σηκουάνα. Ἐκεῖθεν τῆς γεφύρας ταύτης βλέπει τις τὴν τοῦ Λαβάλ ἐξοχὴν, ὄλην ἀρωματιζομένην ὑπὸ πορτοκαλλεῶν, ὡς νὰ ἔκειτο εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως, καὶ παρεκτείνουσιν τὸν Ἀγγλικὸν αὐτῆς παράδεισον ἐπὶ τὰς ὄχθας τοῦ

ποταμοῦ τοῦ ὁποίου τὰ διαυγῆ ὕδατα νίπτουσι κατὰ γράμμα τὴν γλῶσσαν των. Ὑψηλότερον ἴδρυσται ἡ ἔπαυλις τοῦ κόμητος Νεσσαλρόδ, τοῦ διαστήμου διπλωμάτου, ὅστις ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ἐλάμβανε τὸ μᾶλλον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης.

(ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΖΑΜΒΑΚΟΣ.

Ἀναντίρρητον τυγχάνει ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐστὶ τὰ μέγιστα ἐπιδεκτικὸν ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ διαπλάσεως· χωρὶς δὲ νὰ θελήσωμεν νὰ καταδείξωμεν ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐπιστῆμαι τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἔσχον ὡς μητέρα, περιοριζόμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ τε ἀρχαία ὡς καὶ ἡ νεωτέρα τῶν ἐπιστημῶν ἱστορία ἔχει νὰ ἀναγράφῃ ἐν τοῖς δέλτοις αὐτῆς τὰ ὀνόματα πλείστων ἐξόχων πράγματι Ἑλλήνων ἐπιστημόνων ἅπαντα αὐτῶν τὸν βίον εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπιστημῶν ἀφιερῶσαντες.

Ἐν τῇ ἱατρικῇ ἰδίᾳ ἐπιστήμῃ ἀνεφάνησαν πλεῖστοι διαπρεπεῖς Ἕλληνες ἐπιστήμονες· ἀπὸ τοῦ Ἰπποκράτους δὲ, τοῦ πατρὸς τούτου τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστήμης, μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὑπῆρξαν πλεῖστοι Ἕλληνες μετ' ἐκτάκτου ἐπιμονῆς εἰς τὴν μελέτην τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιστήμης ἐνσκήψαντες.

Ἡμεῖς ρίπτοντες σήμερον ἐν βλέμματι εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τῆς ἡμετέρας μεγαλουπόλεως κόσμον, αἰσθανόμεθα δικαίαν ὑπερηφάνειαν διότι βλέπομεν ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ὁμογενὴς ὑπέροχον πράγματι κατέχων θέσιν, διότι βλέπομεν ὅτι ὑπάρχει ὁμογενὴς ἐξόχου ἐπιστημονικῆς πράγματι ἱκανότητος, διότι βλέπομεν ὅτι ὑπάρχει ὁμογενὴς μεγίστην ἐν ἅπασιν τοῖς ἐπιστημονικοῖς τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης κύκλοις κατέχων αὐθεντείαν καὶ ὁ παρὰ πάντων καὶ ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς κοινωνικὸν ἄτομον εἰλικρινοῦς

ἀπολαύων σεβασμοῦ καὶ ἀπεριορίστου ὑπολήψεως οὗτος ὁμογενὴς ἐστὶν ὁ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΖΑΜΒΑΚΟΣ.

Πᾶτα δὲ κοινωνία — ἔχομεν δὲ τὸν ἐγωϊσμὸν νὰ φρονώμεν ὅτι καὶ ἡ ἡμετέρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰδίᾳ — περιέχει νοήμονα καὶ ὀξυδερκέα στοιχεῖα ἅτινα δὲν ἐννοοῦν νὰ παράσχωσιν εἰς τινὰ τίτλους τῆς ἑαυτῶν ἐκτιμήσεως πρὶν ἢ μελετήσωσιν ἐπισταμένως τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ καὶ σχηματίσωσιν τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ παρ' αὐτῶν ἐκτιμώμενον ἄτομον κατέχει σταθερὰς γνώσεις καὶ λοιπὰ προσόντα ἐφ' οὗ νὰ δύνανται νὰ στηρίξωσι τὸ οἰκοδόμημα τῆς ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως αὐτῶν.

ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθειμένην ἔποψιν ὁ κ. ΖΑΜΒΑΚΟΣ δύναται μετὰ δεδικαιολογημένης ὑπερηφανεῖας νὰ καυχῆθῃ ὅτι κητύχησε νὰ ἀπολαύσῃ εἰλικρινοῦς ὑπολήψεως καὶ ἐξασκήτη ζωηρὸν γόητρον παρὰ κοινωνία ἀσυγκρίτῳ λόγῳ πλέον τῆς ἡμετέρας ἀνεπτυγμένη, παρὰ κοινωνία περὶ ἧς δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατέχει τὸ μονοπωλεῖον τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἄλλης φύσεως ἱκανοτήτων, παρὰ τῆ τῶν Παρισίων.

Ἐξ εὐγενοῦς καὶ ἐγκρίτου φαναριωτικῆς οἰκογενείας ὁ ἱατρὸς Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Ζ α μ β α κ ο ς καταγόμενος ἐκ γεννητῆς ἡσθάνθη ζωηρὰν πρὸς

τὸ ἰατρικὸν στάδιον κλίσιν· οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ, οἰωνεῖ πρᾶσιθανόμενοι τὸ λαμπρὸν μέλλον ὅπερ ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ διὰ τὸν υἱὸν αὐτῶν ἐπεφυλάσσετο, ἐξεπαίδευσαν αὐτὸν ἐν τῇ Αὐτοκρ. ἰατρικῇ Σχολῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις μετὰ ὑπερηφανείας ἔχει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν διαπρεπεστέρων αὐτῆς μαθητῶν.

Ὁ ἐνθερμος ὁμως τοῦ Δημητρίου Ζαμβακοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ζῆλος ἀπῆται εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν στάδιον· ἐν δὲ τῷ φλογερῷ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἔρωτι διεκρίετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως ἀκούσῃ τὰς μεγάλας τῆς ἐξόχου ταύτης ἐπιστήμης ἀληθείας παρὰ τοῦ στόματος τῶν περικλεεστέρων αὐτῆς μυστῶν καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸ πειραματικόν—τὸ καὶ σπουδαιότερον—τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἐνσκήψῃ μέρος.

Διὸ ἐγκαταλείπων, νεαρός ἔτι τὴν ἑλικριναν, τὴν πόλιν ἡμῶν κατευθύνθη ἐν τῇ θείᾳ ἐκείνῃ τῆς Εὐρώπης μεγαλοπόλει ἣτις ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης ἐπιστημονικῆς προόδου, ὡς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ σύμπαντος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ Παρισίου.

Εἰς τὰ διαπρεπέστερα τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης ἐπιστημονικὰ κέντρα ἐνδελεχῶς ὁ Δημήτριος Ζαμβακὸς φοιτήσας κατέδειξε διὰ τῆς ἐκτάκτου ἐπιτυχίας μεθ' ἧς ἐστέρθησαν αἱ ἐν αὐτοῖς ἐπιστημονικαὶ αὐτοῦ σπουδαί, τὴν ἐξαιρετικὴν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος οξύτητα καὶ ἀντιληπτικότητα.

Ὁ ζῆλος δὲ μεθ' οὗ ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐνεργὸν στάδιον προσήλκυσεν αὐτῷ τὴν ζωηρὰν ἐκτίμησιν ἀπάντων αὐτοῦ τῶν συναδέλφων ὡς καὶ τῆς διαπρεπεστέρας μερίδος τῆς Παρισίνης κοινωνίας.

Ἐπὶ εἰκοσαετίαν καὶ πλέον ὁ ἐγκριτος οὗτος ἐπιστήμων ἐξήσκει ἐν Παρισίοις τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ, ἀξιωθεὶς τῆς ἐκτάκτου καὶ ζηλευτῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἐκπληροῖ τὰ σπουδαῖα καθήκοντα βοηθοῦ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Κλινικῆς τοῦ μεγαλειτέρου νοσοκομείου τῶν Παρισίων.

Κατὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαμονὴν αὐτοῦ ὁ κ. Ζαμβακὸς ἐχρημάτισε καὶ ἰδιαίτερος

τῆς ἐν Παρισίοις Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς Πρεσβείας ἰατρός.

Ἐπιστημονικὴ τις αὐτοῦ συγγραφὴ περὶ «Νευρικῶν Σιφυλητικῶν Παθήσεων» ἐπηρέθη παρὰ τῶν ἐξοχωτέρων τῆς Εὐρώπης ἐπιστημόνων· ἐν διαγωνίσματι δὲ ἔτυχεν ἐκ δεκακισχιλίων φράγκων βραβείου. Ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης πραγματείας καταφαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν ὁ κ. Ζαμβακὸς ἐστὶν ἐφάμιλλος τῶν ἐγκριτοτέρων τῆς Εὐρώπης ἐπιστημόνων.

« Ἄν δὲν ἐπύρχοντο τῷ ἰατρῷ Ζαμβακῷ—ἔλεγεν ἡμῖν ἐσχάτως εὐρείας διανοητικῆς ἀναπτύξεως ὀθωμανὸς λειτουργὸς, ἐργασθεὶς παρὰ τῇ ἐν Παρισίοις Αὐτοκρ. Πρεσβείᾳ καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν διαπρεπῆ τοῦτον ἐπιστήμονα γνωρίσας—ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἀτυχεῖς τινες περιστάσεις ὁ ἐξέχος οὗτος δόκτωρ θὰ ἦτο σήμερον εὐρωπαϊκὴ ἐπιστημονικὴ ἐπισήμοτης » — *celebrité europeenne* ὡς εἶπεν.

Ἀπὸ τοῦ 1870 ἔλθων καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πρωτεύουσῃ ὁ κ. Ζαμβακὸς ἐγκατασταθεὶς κατέσχε παρὰ τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν τὴν ὑπέροχον ἐκείνην θέσιν ἣν ἐξησφάλιζον αὐτῷ τὰ πολύτιμα αὐτοῦ προσόντα.

Αἱ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ παρέσχε τῇ ρωσικῇ κυβερνήσει ὡς ἀρχίατρος τοῦ ἐν Παγκαλίῳ ρωσικοῦ νοσοκομείου ἐδικαίωσαν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπονομὴν τοῦ παρασῆμου τοῦ Ἁγίου Στανισλάου. Ἡ γαλλικὴν κυβέρνησις ἐκτιμῶσα τὴν πολυμαθεῖαν αὐτοῦ πρὸ πολλοῦ κατέστησεν αὐτὸν ἱπόπτην τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἡ δὲ Αὐτοκρ. κυβέρνησις διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀπονομῆς τοῦ παρασῆμου Ὄσμανι ἐ Τρίτης τάξεως κατέδειξεν ὅτι καὶ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἐκτιμῶνται εἰλικρινῶς οἱ ἀληθεῖς ἐπιστήμονες.

Δίδοντες τέρμα εἰς τὸ ὑπτὸν τίτλον «Ἑλληγες ἐπιστήμονες» τοῦτο δελτίον μας, τοῦτο μόνον λέγομεν ὅτι ἡ ἡμετέρα πρωτεύουσα θὰ ἦτο λίαν εὐτυχὴς ἂν ἐκέκτητο καὶ ἄλλους ὡς τὸν Δημήτριον Ζαμβακὸν ὁμογενεῖς, ταυτέστι ἐπιστήμονας συναينوῦντας εὐρείαν ἐπιστημονικὴν μάλιν καὶ ἐξαιρετικὴν χαρακτῆρος καὶ τρόπων εὐγένειαν.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

(Συνέχ. καὶ τέλος ἴδε τεύχος ΚΑ'. ἀριθ. 660.)

Ἄλλὰ ὁ λεγόμενος εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἐστὶ κράμα τοῦ ἀνοθεύτου καὶ ἀκηράτου Ἑλλήν. πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἰδιοφυοῦς καταχρηστικῶς καλουμένου πολιτισμοῦ.

Ἐν τούτοις σπεύδομεν ὅπως εὐρωπαϊκώτερον ἀνατραφῶμεν. Ἄλλ' ἀγνοοῦμεν ὅτι ἡ τοιαύτη μεταφύτευσις ξενικοῦ πολιτισμοῦ ἐστὶν ἐν πλείστοις ἀνεπιτυχῆς ὡς ὑπαρχουσῶν πολλῶν διαφορῶν κατὰ τε τὸ πολιτικὸν σύστημα καὶ τὰς λοιπὰς βιωτικὰς περιστάσεις. Ἐπιτρέπει ἡμῖν ἡ ὕλική καὶ ἡ ἠθικὴ δύναμις νὰ εὐρωπαϊτῶμεν; Ἐπειτα ὅ,τι καλὸν ἐν τινι ἔθνει, τοῦτο τοῦτον καὶ ἐν ἐτέρῳ ὅ,τι συγχωρητὸν ἐν τοῖς ἠθεσι τούτου, τοῦτο συγχωρητὸν καὶ εἰς ἐκεῖνον;

Βεβαίως ὄχι. Ἄλλὰ ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα, δυστυχῶς βλέπομεν τὸ θούριον τοῦτο ρεῦμα τῆς ξενικῆς ἀπομιμήσεως. Τερπόμεθα τῷ ξενισμῷ θυσιαζόμεθα ὅπως συμμορφωθῶμεν τῷ εὐρωπαϊκῷ πολιτισμῷ. Ταῦτα λέγων δὲν προτίθεμαι ἵνα ἐπικρίνω καὶ παρασύρω τοῦτον, οὐχί· ἀλλ' ἵνα παραστήσω τὸ μέγα χάσμα ὅπερ παρεμπίπτει πρὸς τὴν καθ' ὅλοκληρίαν μεταφύτευσιν αὐτοῦ, καὶ τὰ μεγάλα ἀτοπήματα εἰς ἃ ἐξοκέλλομεν ἐκ τοῦ οἴστρου, οὕτως εἰπεῖν, ἵνα ἑτεροδοξῶμεν καὶ καινοπρεπῶμεν. Ποῖον, ὑποδείξωμεν, ἀπολύτως καλὸν παρ' αὐτοῦ παρελάβομεν; παρελάβομεν, ναί, τὰς ἀτελείας καὶ τὰ ἐλαττώματα· παρελάβομεν τὸν τρόπον τῆς ἀνέτου ὑπάρξεως, τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπιτυγχάνεται ἡ ὕλικὴ εὐημερία τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος συνίσταται ὄχι μόνον ἐκ σώματος ἀλλὰ καὶ πνεύματος καὶ ψυχῆς.

Ἄλλ' ἄρα γε ἀποβλέπομεν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν ἃς καθ' ἑκάστην ἡ Εὐρώπη καταβάλλει πρὸς πνευματικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ψυχικὴν διάπλασιν καὶ ἐξευγένισιν. Ἄλλ' ἡμεῖς πολλάκις ἀντιθέτως ὄλως τῆς εὐστόχου ἐνεργείας τῆς μελίσης ἐνεργοῦμεν ἀναλέγοντες καὶ ἀπανθίζοντες· οὐχὶ τὰ ἡδέα καὶ ἐπωφελῆ, ἀλλὰ ἐπιβλαβῆ καὶ δηλητηριώδη. Ἐν Εὐρώπῃ πρὸς πνευματικὰς μὲν

ἀπολαύσεις ἰδρῦθησαν Ἀκαδημαῖαι, Πανεπιστήμια, ἐπιστημονικὰ Φροντιστήρια, πρὸς ψυχικὰς δὲ ἀπολαύσεις, νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, γηροκομεῖα, σωφρονηστήρια, ἰδρῦθησαν πρὸς τούτοις τόσα οἰκονομολογικὰ καταστήματα, τράπεζαι ἀλληλοβοηθείας. Ἄλλ' ἡμεῖς μυωποῦμεν εἰς ταῦτα, ἢ ἀναγκαζόμεθα μὲν νὰ ὁμολογήσωμεν αἰτιώμεθα ὅμως τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν ἡμετέρων δυνάμεων ὅπως καὶ κατὰ ταῦτα συμμορφωθῶμεν. Μ' ὅλον τοῦτο ἔχομεν ἀρκετὰ χρήματα ὅπως παραδιδώμεθα οἰστροπλεγεῖς εἰς τὸν συρμόν, εἰς τὴν πολυκέφαλον Ἰδραν ἧς τῆς μιᾶς κεφαλῆς ἀποκοπτομένης φύονται ἄλλαι διπλάσιαι.

Δαπανῶμεν λοιπὸν, δαπανῶμεν, ἵνα μηδὲν ἔχωμεν διὰ τὴν Ἑλληνοπρεπῆ καὶ Χριστιανικὴν τῶν παιδῶν ἡμῶν ἐκπαίδευσιν. Τὰ οἰκονομικὰ τῆς οἰκογενείας ἄς διακινδυνεύωσι. Ὁ μὲν πατήρ ἄς ἄρῃ ἐπ' ὤμων Ἀτλάντειον βάρος ὅπως ἐξαρκέσῃ εἰς τὰς πολυειδεῖς τῆς οἰκογενείας ἀνάγκας ἐρευρεθείσας ὑπὸ τῆς πολυτελείας τῆς ἐποχῆς, ἡ δὲ οἰκοδέσποινα μηδὲν ἄλλο νὰ φροντίσῃ εἰμὴ πῶς νὰ πληροφρηθῇ περὶ τοῦ τελευταίου ἐκδοθέντος σχεδίου κατασκευῆς ἐνδυμάτων. Ἡ τοιαύτη κατάστασις τί αἴσιον μέλλον προμηνύει; Ποῖα φροντίς μένει εἰς τοὺς γονεῖς ὅπως ἀνετώτερον σκεφθῶσι περὶ τῆς ἀγωγῆς ἣν πρέπει νὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα; Ἄλλ' ἀμέσως εὐρίσκουσι τὴν θεραπείαν. Θὰ ἀποστείλωμεν λέγουσι τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς τὴν Σχολὴν ὅπως λάβωσιν ἀνατροφὴν ἣν ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲν ἔλαβον.

Ἔστω· ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖται διατί ἀμελοῦσι καὶ τῆς ἐπὶ τὸ νεώτερον καὶ μεθοδικώτερον κατάρτησεως τῶν Σχολῶν κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς νεωτέρας παιδαγωγικῆς ἐκπαίδευσεως. Ἄλλὰ πικρὸν θὰ ἦναι καὶ νὰ εἶπω ὅτι οἱ πολλοὶ ἐννοοῦσι κατὰ τύπον μόνον νὰ ὑπάρχωσιν αἱ σχολαὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ νὰ μὴ κατακρίνεται ἡ ἀφιλομουσία αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἀναθέτουσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσιν ἑνὸς καὶ μόνου διδασκάλου τὴν διαπαιδωγῶγησιν 50 καὶ 100 παιδῶν τυχόντων διαφόρου ἀνατροφῆς καὶ διαφόρων ἕξεων. Καὶ ταῦτα ποιούντες ἀποκτοῦσιν αὐστηρὰν παρ' αὐτοῦ ἐπιτήρησιν ἐπὶ τῶν ἡθῶν αὐτῶν, καὶ τὸ περιεργείας ἄξιον, ὁ διδάσκων θεωρεῖται

περισσότερον υπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τῶν παιδῶν ἢ οἱ γονεῖς.

Πλανῶνται ὅμως πλανῶνται, ἀγνοοῦσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ἀληθῆ ἀρχὴν τῆς παιδαγωγίας. Ἡ ἀνατροφή καὶ ἀγωγή τῶν παιδῶν ἐγχεῖται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, αἱ δὲ Σχολαὶ οὐδὲν ἄλλο ἐπαγγέλλονται, καὶ ὁ διδάσκων οὐδὲν ἄλλο κατορθοῖ, εἰμὴ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας ἐμφύτους κλίσεις καὶ διὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἀνατρο-

φῆς προσκτηθείσας διαθέσεις, ἡ δὲ κατόπιν αὐτῶν ἐκπαίδευσις ἀφορᾷ εἰς τὸ νὰ προβάλλωνται πολλαὶ σκηναὶ ὡς πρὸς τὰς ἀντιθέσεις μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ ὠφελίμου καὶ ἐπιβλαβοῦς· οὕτως ὁ ἄπειρος νέος παρεμποδίζεται εἰς τὸ νὰ παρεκλίνη ἐξ ἀπειρίας καὶ ἀμαθείας εἰς τὸ κακόν. Ἐν ὅσῳ ὅμως δὲν ὑπάρχει ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ προπαρασκευαστικὴ χριστιανικὴ καὶ ἐλληνοπρεπὴς ἀνα-

ΝΙΚΟΛΙΤΣ, Σέρβος Συνταγματάρχης ὁ ἐγχειρίσας τῷ Βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ τάγματος τοῦ Τακόβου.

τροφή, ἐνέσῳ οἱ παῖδες ἐξ αὐτῆς τῆς κοιτίδος δὲν προσφκειώθησαν πρὸς πᾶν τὸ ἐγεῖρον τὴν κοινὴν εὐαρέστησιν καὶ ἐπιδοκιμασίαν εἰς μάτην ἐστὶν ἡ ἐπιμεμελημένη ἐν ταῖς σχολαῖς διαπαιδαγώγησις, καὶ ἡ διδασκομένη παιδεία μᾶλλον θὰ συντελέσῃ πρὸς πονηρίαν. Διότι καθὼς ἡ παιδεία συντελεῖ πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν προσκτηθεισῶν διὰ τῆς οἰκιακῆς ἀνατροφῆς ὀρμῶν καὶ κλίσεων πρὸς τὸ ἀγαθόν, οὕτως ἐλλείψει ταύτης ὑποβοηθεῖ πρὸς ἐπίτευξιν καὶ διάπραξιν μοχθηριῶν.

των «Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πονηρία οὐ σοφία φαίνεται.» Πρὸς τῇ πνευματικῇ λοιπὸν ἀναπτύξει ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἠθικὴ διάπλασις καὶ ἐξευγένισις τῆς ψυχῆς, ἅπερ πρακτικώτερον διδάσκεται τὸ παιδίον ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας. Τόσα καὶ τόσα καθήκοντα ἔχει ὁ παῖς καθ' ἑκάστην νὰ ἐκπληρώσῃ πρὸς πατέρα, μητέρα, ἀδελφούς, οἰκεῖους ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους.

Ἴδου αἱ παρουσιαζόμεναι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δυσχέρεια πρὸς ἄς ματαιοπονῶν θὰ ἀντιπαλαίσῃ ὁ

Οὕτως λοιπὸν ἄριστα διατυποῖ ὁ θεῖος Πλά-

διδάσκων διότι οὐδὸλως ὑπάγεται εἰς τὸν κύκλον ἐκείνων τῶν ἐνεργειῶν αἰτινες δέον νὰ ἔχωσι τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ τῇ Σχολῇ. Ὑπάρχει οὐχὶ μία Σχολὴ ἐκπαιδευτικὴ, ἀλλὰ τρεῖς· ἡ μὲν πρώτη ἢ καὶ κυριωτέρα ἢ κατ' οἶκον διαπαιδαγωγῆσις ἣτις ὑπέρκειται τῶν δύο ἄλλων τῆς κατὰ Σχολὴν καὶ κοινωνίαν ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀναπτύξεως. Ἐκ τούτων βεβαίως κατανοοῦμεν ὅτι ἀπαιτεῖται μεγίστη ἐπιτήρησις εἰς τὴν κατ' οἶκον ἀγωγὴν τῶν παιδῶν, ἄλλως οἱ διδάσκαλοι θὰ ἀντλήσωσιν εἰς τετριμμένον πῖθον τῶν Δαναίδων. Ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς ἔγκειται εἰς τὴν μητέρα ἣτις δέον νὰ ἦ κεκτημένη ὅλα τὰ προσόντα πρὸς τὴν ἐλληνοπρεπῆ καὶ χριστιανικὴν τῶν παιδῶν ἀνατροφήν.

Συμειῶν Μουράτης.

ΡΟΥΒΕΝΣ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

(Ἴδε τεῦχος ΚΑ'. σελ. 656).

Φωνὴ τις χαρμόσυνος διέκοψε τὰς μελancholicὰς τοῦ Τορκιάτου σκέψεις, ἡ φωνὴ τοῦ Ρουβένς, ὅστις ἤρχετο νὰ δεχθῆ τὰ συγχαρητήρια τῶν φίλων του διὰ τὸν ἀρτιγενῆ υἱὸν του. Κρατῶν τὸ βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ ἀσπαζόμενος καὶ δεικνύων αὐτὸ εἰς τὸν Τάσσον καὶ εἰς τὴν Κορνηλίαν,

— Ἰδέτε, τοῖς εἶπε, πῶς εἶναι εὐμορφον καὶ ἀβρόν! Ἡ μήτηρ του τὸ ἐγέννησε σχεδὸν χωρὶς πόνων. Ἐπιθυμῶ νὰ τὸ βαπτίσῃς σὺ καὶ ἡ κυρία Κορνηλία . . . μακάριον ἐὰν ἔχῃ ἀνάδοχον τὸν μεγαλειότερον ποιητὴν τοῦ χριστιανισμοῦ!

Ὁ δὲ Τάσσος λαβὼν εἰς τὴν ὀγκάλην του τὸ παιδίον, τὸ ἐθεώρησε μετ' ἀγάπης.

— Ὅχι, εἶπεν, ἐράσμιον βρέφος, δὲν θελω νὰ σοὶ μεταδώσω τὴν πικρὰν μοῖραν τῆς ὑπάρξεώς μου! Ὅχι, δὲν εὐχομαι εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἐπιδαφιλεύσῃ εἰς σὲ τὰ ἀπαίσια δῶρα τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς τέχνης! Προικισθεὶς ἤδη τὴν ἀξιοθρήνητον προῖκα τῆς ὑπάρξεως, ἔσα ἄσημος ἵνα

διάγῃς τὴν ζωὴν ἄνευ λύπης. Μὴ ποτε οἱ ἀχαλίνωτοι πόθοι εὐδαιμονίας ἀκαταρθώτου ροκανίσωσι τὰ φιλοκάδιά σου! μὴ ἐπιζητήσῃς τὸ μάταιον φάσμα τῆς δόξης, διότι τὸ φάσμα τῆς παρομοιάζει τῇ χρυσῇ καὶ πορφυρᾷ νεφέλῃ, ἣτις στεφανώνει τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· ἐὰν τὴν φθάσωμεν ἀναβάντες διὰ πολλῶν κινδύνων καὶ μόχθων, δὲν εὐρίσκομεν εἰς τὴν θέσιν τῆς ἡμίχλης δυσώδη καὶ ἀμέσως διαλυομένην. Ἔστο ἀγνώριστος καὶ εὐτυχῆς, ὦ παιδίον! ὁ Τάσσος ἐπικαλεῖται τὴν χάριν ταύτην τοῦ Ὑψίστου διὰ τὸ βρέφος τοῦ φίλου του!

Καὶ ἀποθεῖς πάλιν αὐτὸ ἔτεινε τὴν δεξιάν πρὸς τὸν Ρουβένς.

— Φίλε, τῷ εἶπε, δέξαι τὰς εὐχαριστήσεις μας. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς Ἰταλίαν· φωνή τις μυστηριώδης, δεσποτικὴ, ἀκαταμάχητος μὲ ἀπωθεῖ πρὸς τὴν πατρίδα. Λάβε εἰς μνήμην τοῦ δυστυχοῦς φίλου σου τὸ ἀργυροῦν ἐγκόλπιον τῆς Παναγίας καὶ παράδος αὐτὸ ἐν ὀνόματί μου εἰς τὸν υἱόν σου, ὅταν, ἡλικιούμενος δυνηθῆ νὰ ἐνθ-μῆται τὸ ὄνομά μου. Τὸ ἐγκόλπιον εἶναι ἔργον χρυσοχόου τεχνήτου ρωμαίου, καταταχθέντος εἰς τοὺς ἀγίους ὑπὸ τῶν συναξαρίων, αὐτὸ εἶναι μόνον περιουσίας λείψανον παραδοθέν μου ὑπὸ τοῦ πατρὸς, διότι θεωρεῖται δικαίως ὡς εὐσεβὲς καὶ ἅγιον κειμήλιον! . . . Ὑγείαινε! δόξαζε τὸν παντοδύναμον διὰ τὴν ἀταραξίαν τῆς ζωῆς σου καὶ ἐὰν ὁ υἱός σου ὄνειρευθῆ ποτε στάδιον θείου ἐπισημοτέρου, ὦ, εἶπέ αὐτῷ ὅτι ἤκουσες τὸν Τάσσον βλασφημοῦντα τὴν δόξαν του! . . . Ἐτοιμάσου, προσφίλης Κορνηλία, ἄγγελε ἀφωσιωμένη καὶ παρήγορε, ἀκολουθῶν κατὰ βῆμα τὸν πλανήτην εἰς τὰς ἀσκόπους καὶ ἀτελευτήτους ὁδοπορίας του. Σὲ δὲν ἐβάρυνόν ποτε οὔτε ἡ γολὴ τῶν παραπόνων μου, οὔτε ἡ ἀδικία τοῦ ἐγωῖσμοῦ μου. Σὺ, ἣτις οὐδέποτε ἀποθαρρυνομένη, προσπαθεῖς νὰ μὲ παρηγορήσῃς, ὡς ἂν ἡδύνατό τις νὰ μὲ παρηγορήσῃ, ἔλθε καὶ ἀκολουθεῖ με πάλιν! δὲν ἐπληρώθη εἰσέτι ἡ ἐντολή σου, οὐδὲ θέλει πληρωθῆ ἢ ὅταν αἱ σκέψεις καὶ ἡ διάνοια ἀποθάνωσιν ἐν τῇ κεφαλῇ μου, ὅταν αἱ χεῖρες σου αἱ εὐσεβεῖς μὲ περιτυλίξωσιν εἰς τὸ σάβανόν μου! Μὴ κλαύσῃς τὴν ἡμέραν

ἐκείνην, Κορηλία μου, ἀλλὰ μάλιστα ἡ ἀγγελ-
λεκὴ φωνή σου ἄς ψάλλῃ τὸν χαρμόσυνον ὕμνον
τῆς εὐγνωμοσύνης, ἄς ἐκφωνήσῃ τὸ Δοξάζω
σε Κύριε, ὅτι τότε πρώτην φοράν θέλω μάθει
τὴν σημασίαν τῆς σαρκαστικῆς λέξεως « ἀνά-
παυσις ».

Ὁ Ἰωάννης Ρούβενσ ἀκολουθήσας ἐπὶ τινὰς
στιγμὰς τοὺς ἀναχωρήσαντας φίλους, ἀπῆλθεν
εἶτα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Μαρίας, κοιμωμένης
ἤδη.

Θεέ μου, εἶπε, σὺ μὲ εὐεργέτησες ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ, ἔχω σύζυγον ἀγνήν καὶ ἀγίαν, ἔχω
τέκνα παρέχοντα ἐλπίδας βίου ἐπίσης εὐσεβοῦς,
ἔχω τὸν ἄρτον τὸν ἐπιεύσιον. Δοξάζω λοιπὸν τὸ
ἱερὸν ὄνομά σου διὰ παντός, διότι ἀφοῦ ἦλθεν ὁ
Τάσσοσ εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐνόησα μᾶλλον κα-
ταφανῶς τὴν μεγάλην σου πρὸς ἐμὲ εὐσπλαγγίαν,
πρὸς ἐμὲ πλάσμα σου εὐτελὲς καὶ ἀνάξιον!

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ Μαρία ἐξυπνήσασα
εἶδε μετὰ μειδιάματος τὸν σύζυγον καὶ τῷ εἶ-
πεν,

— Ἰωάννη, φέρε μοι τὸ παιδίον.

Καὶ ὁ Ρούβενσ ἔσπευσεν ἐκτελῶν τὴν ἐπιθυ-
μίαν τῆς. Αὕτη δὲ ἀσπαζομένη τοῦ βρέφους τὸ
μέτωπον, εἶπε,

— Τί ὄνομα νὰ τῷ δώσωμεν;

— Σήμερον εἶναι τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ
Παύλου δὲν τὸ ἀφιερῶμεν εἰς τῶν ἁγίων τούτων
τὴν προστασίαν;

— Ἐχεις δίκαιον φίλε μου, ἄς τὸν ὀνομάσω-
μεν Πέτρον καὶ Παῦλον.

Ὁ οἰκιακὸς βίος εἰς τὴν Φλανδρίαν εἶναι σχε-
δὸν ἀλληλουχία ἐορτῶν δι' ἀφέλειαν ἀξιεράστων
αἵτινες διακοσμοῦσιν αὐτὸν καθὼς τ' ἄγρια ἄνθη
καὶ ὁ κύανος διακαλλύνουσι γωνίαν γῆς τινος ἔ-
ρημον, ἣν οὐδέποτε ἡ καλλιέργεια ἤγγισε καὶ
σπανιότατα εἶδεν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου.
Πᾶσα λοιπὸν περίστασις τοῦ ἡδυτάτου ἐκείνου
βίου, οὐ μόνον ἐορτάζεται ἐπισήμως, ἀλλ' ἔχει
καὶ ἐορτὴν ἐτησίαν ὥστε οἱ ἄνθρωποι, κατ' ἔτος
κύκλῳ τραπέζης πατριαρχικῆς συνεργόμενοι εὐ-
φραίνονται τρώγοντες ζυμαρικόν τι ὑπὸ τῆς οἰ-
κοδεσποίνης ἐτοιμασθέν καὶ ἐκκενοῦντες φιάλας
τινὰς οἴνου ἀρχαίου, παρατείνοντες δὲ τὸν δεῖ-

πνον ἐπὶ πολὺ ἀφίνοινται εἰς τὴν μέθην ἀναμνή-
σεων προσφιλῶν καὶ χαρμωσύνων. Ἐὰν ἡ ἐνθού-
μησις παράγῃ ἐορτὰς τοιαύτας, διὰ τίνος ἄρα ἐ-
πιστημότητος τελεῖται ἡ χαρὰ τῶν ἐκτάκτων πε-
ριστάσεων, αἵτινες μεταβάλουσι φάσεις τινὰς
τοῦ βίου, ὡς οἱ γάμοι καὶ αἱ γεννήσεις δι' ὧν
αἱ καρδίαι, ἡγαπημέναι, προσκτῶνται καὶ ἄλ-
λην ἀγαπῶσαν καὶ ἀγαπώμενην καρδίαν;

Ὅθεν, περαιωθείσης τῆς ἀναρρώσεως, ἡ κυρία
Ρούβενσ ἀπῆλθεν ἐν μεγάλῃ παρατάξει εἰς
τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀποστόλων, ἵνα ἐπάρῃ
τὰς εὐχὰς, καὶ μετὰ ταῦτα ἤρχισαν αἱ προ-
ετοιμασίαι διὰ τὸ βάπτισμα, ὅκτῳ διαρκέσασαι
ἡμέρας, διότι ἀνάδοχοι ἦσαν ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς
Χυμαῆς καὶ ἡ ὑψηλοτάτη καὶ κραταιοτάτη κό-
μηστα Λαλαίγγ.

Ὡς ἐφθασεν ἡ ἐνδοξὸς ἡμέρα τοῦ βαπτίμα-
τος, ἡ κυρία Ρούβενσ, ἐνῶ τὸ βρέφος ἐφέρετο
πρὸπαυδῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔμεινεν εἰς τὸν
οἶκον ἐπιτηροῦσα τὰς προπαρασκευὰς τοῦ δεῖ-
πνου· ἐδέετο δὲ ἐκείστοτε ὑπὲρ τοῦ προσφιλοῦς
βρέφους, τοῦ βαπτιζομένου εἰς τὴν κολυμβήθραν,
ἥτις ἀγνίζουσα τὴν ψυχὴν, σβύνει τὸ ἀποτρό-
παιον στίγμα τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας. Ἡ-
χεῖτο ἤδη γονατίζουσα πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου
τῆς Θεομήτορος, ὅπου ὁ Τάσσοσ ἐδεήθη κατὰ τὴν
θλιβεράν τῆς παραφροσύνης του νύκτα, καὶ τό-
τε ἤκουσεν αὕτη τὸν κρότον τῶν ἐπανερχομένων
ἀμαξῶν, ἡγέρθη εὐθὺς σπεύδουσα εἰς προὔπαν-
τησιν τῆς συνοδείας. Πρώτη ἐν τούτοις κατέβη
ἡ κόμησσα Λαλαίγγ, γυνὴ ἐπίσημος, ὠραιοτάτη
καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπερτεροῦσα κατὰ τὸ κάλλος
καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν. Πλησιάζουσα εἰς τὴν κυ-
ρίαν Ρούβενσ τῆς ἡσπάρθη τὰς παρειὰς μετ' ἀ-
γάπης, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς μαί-
ας τὸ παιδίον.

— Κυρία Ρούβενσ, τῇ εἶπεν, ἀμφοτέραι εἶ-
μεθα ἤδη τοῦ παιδίου τούτου μητέρες. Ἄς εὐ-
χηθῶμεν λοιπὸν ἐγκαρδίως ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐὰν δὲ
τις ἡμῶν ἐλλείψῃ, ἄς τὴν ἀναπληρώσῃ μετὰ
πλειοτέρας ἀγάπης ἢ ἄλλη, προσέχουσα, ὥστε
ὁ βίος του νὰ ἦναι πλήρης εὐσεβείας χριστιανι-
κῆς καὶ εὐδαίμων εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸν ἄλλον
κόσμον.

Ἡ δὲ Μαρία ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ ἀλλὰ συγκινηθεῖσα ἀπέβαλε φωνὴν καὶ δὲν ἀπεκρίθη ἢ δακρύσασα καὶ ἀσπαζομένη τὴν δεξιὰν τῆς κομῆσσης. Ἀπῆλθον εἶτα εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπου ἠύλόγησε τὸ δεῖπνον ὁ Δὸν Φραγκῖσκος Βελδέρος ἐνορίτης τοῦ ναοῦ τῶν Ἀποστόλων, ἱερεὺς ὅστις δὲν ἠθέλει νὰ ἐπιφορτίσῃ τὴν τελετὴν εἰς τινὰ τῶν ὑποδεεστέρων του, ἐνῶ ἀνάδοχοι μάλιστα ἦσαν δύο ἄρχοντες τοῦ τόπου ἐκ τῶν μᾶλλον ἰσχυρῶν καὶ μεγάλων. Ὁ δὲ δεῖπνος παρετάθη μέχρι νυκτὸς ὅτε οἱ φίλοι ἀποχαιρετήσαντες τὸν Ρούβενς καὶ τὴν σύζυγόν του, ἀπῆλθον ἀφέντες εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν τουλάχιστον ὀκτὼ ἡμερῶν ἐργασίαν ἵνα τακτοποιήσῃ τὸν οἶκόν της.

Ἡ πρώτη τοῦ μικροῦ Πέτρου Παύλου Ρούβενς τετραετία παρῆλθεν ἄγιαντος περιστάσεώς τινος ἀξιοπαρατηρήτου. Χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑξ ἀδελφῶν του ἠγαπᾶτο καὶ ἐθωπεύετο γενικῶς, διότι πᾶς τις ἔσπευδε νὰ τῷ δεικνύῃ τὴν ἀγάπην του, καὶ ὁμῶς ἡ μήτηρ ἠγρύπνει ἐπιμόνως ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐφροντίζει ἤδη νὰ μορφώσῃ χριστιανικῶς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν τοῦ παιδὸς ὅστις ὑπεδείκνυεν ἤδη χαρακτῆρα ὀρμητικόν. Ἀξιοθαύμαστος ἦτον ἐν τούτοις ἡ καλονή του καὶ πάντες τὸν ἠγάπων διὰ τὴν εὐθυμίαν του, διὰ τὴν λευκότητα τῆς χροιάς του καὶ διὰ τοὺς μεγάλους καὶ ζωηροὺς ὀφθαλμούς του. Ὅσάκις δὲ ἡ ἀνάδοχός του ἤρχετο χάριν τοῦ παιδίου, ἀνεχώρει εὐχαριστημένη διὰ τὸ προτέρημα του. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ Πέτρος Παῦλος ἰδὼν αὐτὴν ἐρχομένην, διέφυγε τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς ἣτις τὸν ἐκράτει καὶ ἔσπευσεν εἰς προὔπαντησιν τῆς ἀναδόχου, ἀλλ' ὀλισθήσας, ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θύραν. Ἐδραμον καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἐκπεπληγμέναι καὶ ἤγειρον μετὰ τρόμου αὐτὸν ἀναίσθητον καὶ καθημαγμένον, ὁ δὲ ἰατρός τῆς γειτονείας ἐφθασε κληθεὶς καὶ ἐξέταζεν ἤδη τὴν πληγὴν, ἐνῶ ἡ κόμισσα Λαλαίγγ καὶ μάλιστα ἡ μήτηρ, ἀτενίζουσι μετ' ἀνησυχίας εἰς τὸν ἰατρὸν, παρετήρουν καὶ τὰς ἐλάχιστας αὐτοῦ κινήσεις καὶ ἐκαρᾶδόνουν τὰς πρώτας του λέξεις, ὡσεὶ ἀπόφασιν ζωῆς ἢ θανάτου· ἐσπόμενος οὗτος τὸ μέτωπον τοῦ μικροῦ, τὸ κατὰβρεξε διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ εἰ-

τα, μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς πληγῆς, ἔστρεψε πένθιμον τὸ βλέμμα του πρὸς τὴν μητέρα, ἣτις ἐκχύσασα κραυγὴν ἀπογνώσεως, ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν λειποψυχοῦσα· ἀληθῶς δὲ ὁ ἰατρός δὲν ἔλπιδεν, οὔτε δι' ὀλίγας στιγμὰς νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν τὸ παιδίον. Ἡ κυρία Ρούβενς ἐν τούτῳ ἀναλαβοῦσα τὰς αἰσθήσεις, τῇ περιποιήσει καὶ συνδρομῇ τῶν παρεστῶτων, ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἀρέθη εἰς παραφορὰν ἀπογνώσεως.

— Τέκνον μου! ἐβόα ἡ δύστηνος, τὸ τέκνον μου! δὲν θέλω νὰ ἀποθάνῃ! δὲν θέλω νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὰ φυλοκάρδιά μου! τὸν υἱόν, τὸν υἱόν, ἀπόδοτε τὸν υἱόν μου!

Καὶ ἦτον ἰδύνατον νὰ μακρυνθῇ ἐκεῖθεν, δὲν ἤκουε δὲ οὔτε τὸν ἄνδρα προστάζοντα, οὔτε τὴν κόμησσαν παρακαλοῦσαν, ἀλλ' ὀλισθήσασα ἀπὸ τῶν χειρῶν των ἤρπασεν εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ ψυχρὸν καὶ ἀναίσθητον βρέφος, καὶ τὸ ἐθεώρει μετὰ τῆς ἀδιαφορίας τῆς ἀπογνώσεως, δακρύουσα καὶ ὀλολυζομένη. Ἡγεῖρε δὲ τὰς χεῖρας τοῦ μικροῦ, αἵτινες κατέπιπτον ὡσεὶ ἄνθος θραυσθὲν, ὅπερ ἀνωρελῶς ζητοῦμεν νὰ ἐνιδρύσωμεν εἰς τὴν θέσιν, διεχώρισε τὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου ἠματωμένας τρίχας, προτήγγισε τὰ στεγνὰ χεῖλη τῆς εἰς τὰ χεῖλη τὰ παγωμένα καὶ ἠγωνίζετο ν' ἀνκαλύψῃ που τεκμήριόν τι κινήσεως καὶ ζωῆς. Συμφορὰ τῆς! οὐδαμοῦ ἔγχοις ζωῆς! θάνατος! φοβερός ἐπεκράτει ὁ θάνατος! Καὶ ἦλθε τότε μία στιγμὴ, στιγμὴ ἀπογνώσεως καὶ παραφορᾶς καὶ ὑφούσα μανιωδῶς τὸ μέτωπον, ἦτο ἐτοίμη νὰ βλασφημήσῃ τὸν πλάστην, ἀλλ' ἀπέβαλε τὴν φρικτὴν καὶ παράφορον σκέψιν καὶ ἐποίησε τὸν σταυρὸν τῆς, διαλύουσα οὕτω ταῦς δηλητηρίους τοῦ δαίμονος πειρασμούς. Ἄγγελος τότε ἀναμφιβόλως ἐμνήσθη τῆς ἀτυχοῦς μητρὸς, κατέβη ἀπὸ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐνέπνευτεν αὐτῇ μέσον τι σωτηρίας, διὸ φωτισθεῖσα ἐν ἀκαρεῖ, ἔδραμεν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον καὶ ἀπέθηκε τὸν υἱὸν ἐνώπιον τῆς παναγίας τοῦ Τάστου.

— Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ! ἀνεκραύγασε· σὺ ἦτις ἠκολούθεις τὸν Σωτῆρα εἰς τὸν κρανίου τόπον, δι' ἐπτὰ μαχαιρῶν ἔχουσα διατετριμένην τὴν καρδίαν· σὺ ἦτις ὑπέστης ἀπόγνωσιν διὰ τὸν θάνατόν του, καὶ τοὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ προσ-

δοκῶσα· σὺ ἦτις κατέπεσες πρὸ τοῦ ἐσταυρω-
μένου λειποψυχοῦσα ! Σὺ, θεοτόκε παρθένε,
πρόσδεξαι τοὺς ὄδυρμούς μου καὶ οἰκτείρησόν μου
τοὺς στεναγμούς! Ἄπο τοῦδε καθιερω τὸν υἱόν μου
εἰς τὴν λατρείαν σου, ἀπὸ τοῦδε γὰρ τὸν ἐνδύσω
λευκὴν ἐσθῆτα ἕως οὐ φθάσῃ τὸ ἑβδόμον ἔτος του·
καθεκάστην δὲ ἡμέραν, κατὰ τὴν αὐτὴν ταύτην
τοῦ πάθους του ὥραν, θέλει τελεῖ λειτουργίαν,

Δαβὶδ Καλεκαουά, Βασιλεὺς τῶν Νήσων Σαντιτίς ἐν Ὠκεανίᾳ.

προφέρων λαμπάδα ἐνώπιον τῆς εἰκόνας σου τῆς
σεπτῆς, ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων! Καὶ
ἐγὼ, δέσποινά μου, καὶ ἐγὼ ἐπτόχικς τῆς ἡμέρας
γὰρ προσεύχωμαι γονυκλιτοῦσα μέχρι τῆς τελευ-
τῆς μου ! Ἄπόδος μου τὸν υἱόν ! ἀπόδος μου
τὰς ἐλπίδας !

Καὶ ἐνῶ ἐζήτουν πάλιν γὰρ τὴν ἀπομακρύνωσι
τοῦ νεκροῦ,

— Ἄφετέ με, ἐπερώνησεν, ἄφετέ με! Εἰσήκου-
σε τῶν δεήσεών μου ἡ παρθένος, ἀκούω τὴν καρ-
δίαν τοῦ παιδὸς πάλλουςαν ὑπὸ τὴν χεῖρα μου.
... ἰδέτε ! ... ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς ... σα-

λεύει τὰς χεῖρας, προφέρει τὸ ὄνομά μου. Σὲ δοξάζω, πολυεύσπλαγγνε θεομήτωρ, ὅτι ἐλέησάς μου τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν!

Δὲν ἦτο δὲ ἀπάτη, τὸ βρέφος ἀνέζησε καὶ ὁ ἰατρὸς ἀπορῶν διὰ τὸ θαῦμα ἐπέθηκεν ἔμπλαστρον ἐπὶ τῆς πληγῆς. Ἐφερον τότε τὴν κοιτίδα παρὰ τὴν κλίνην τῆς Μαρίας, ἣτις ἐπὶ δέκα νύκτας ἀγρυπνοῦσα, οὐδὲ στιγμὴν ἐμακρύνετο τοῦ παιδός, ὅστις ἐφαίνετο σωθεὶς διὰ θαύματος. Ἡ δὲ ἀνάρρωσις αὐτοῦ, ἀμφίβολος κατ' ἀρχὰς καὶ βραδεῖα, ἐφάνη ἐπὶ τέλους ἐπὶ τὸ βέλτιον προχωροῦσα, ὥστε τριάκοντα ἡμέρας μετὰ τὸ πάθημα, ἡ μήτηρ τοῦ Πέτρου-Παύλου περιέβαλεν αὐτῷ ἐνδομασίαν λευκὴν καὶ θεῖσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του στέμμα ἐκ ρόδων, ἐπίσης λευκῶν, ἀπήγαγεν αὐτὸν ἐπισήμως εἰς τὴν ἐκκλησίαν, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν λοιπῶν τέκνων, ἀπάντων ἀνὰ μίαν λαμπάδα φερόντων. Καὶ οἱ οἰκεῖοι θεράποντες καὶ ὁ Ρούβενς καὶ ἡ κόμησσα Λαλαίγγ αὐτῇ, ἀκολουθοῦντες τὴν εὐσεβῆ συνοδίαν, ἐγονά-

τισαν πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας καὶ ἐπανελάμβανον τὰς δοξολογίας τοῦ ἱερουργούντος ἱερέως· ἔληξε δὲ ἡ λειτουργία καὶ ἐνῶ πάντες ἰτοιμάζοντο εἰς ἀναχώρησιν, τὸ βρέφος, ἰδίᾳ καὶ ἀπροσδοκῆτῳ ἐμπνεύσει, ἐγονάτιτε πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπήγγειλε διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀφελοῦς του φωνῆς τὸ « χαῖρε Παρθένε » ὅπερ ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς μητρὸς ἀπαγγελλόμενον πολλάκις κατὰ τὴν ἀσθένειάν του. Γενικὴ τότε ἠγέρθη συγκίνησις, οὐδεὶς δὲ τῶν λειτουργηθέντων διέκοπτεν αὐτὸν καὶ ὁ ἱερεὺς αὐτός, τὰς χεῖράς του ἀνυψώσας, τὸν ἐθεώρει μετὰ κατανώξεως. Ὁ δὲ παῖς ὅτε ἐφθασεν εἰς τὸ « Ἀμήν » ἠγέρθη μετὰ σοβαρότητος καὶ δοὺς τὴν χεῖρα εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἐξῆλθε σύννους καὶ σκεπτικὸς, μηδὲν εἰς τοὺς περιεστῶτας προσέχων, ἐφίλησε δὲ τὸν πατέρα καὶ ἠνέφξε τὰς ἀγκάλας του εἰς τὴν κόμησσαν προσφιλῆ ἀνάδοχόν του, ὅτε ἐφθασεν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον. (ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Εἰς ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ ΟΜΟΓΕΝΗΣ.

Ο Κ. Ν. ΨΥΧΑΡΗΣ Τῆ Κ. ΙΟΥΛΙΑ ΛΑΜΠΕΡ.

Ἰδιάζουσαν αἰσθάνεται τις εὐχαρίστησιν ὅποτε βλέπει ὁμογενεῖς κατορθοῦντας νὰ ὑποκλέψωσι στιγμὰς τινὰς ἐκ τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ αὐτῶν σταδίου, νὰ ἀνακύψωσιν ἐκ τῶν ἐργατικῶν αὐτῶν ἀπασχολήσεων, καὶ ἀποκόπτοντες — διὰ τινὰς στιγμὰς — τὸν μετὰ τῆς ὕλης καὶ τοῦ χρημάτων συγκρατοῦντα αὐτοὺς ἰδιοτελεῖ δεσμὸν νὰ ρίπτωνται, εἰς ἀτμοσφαῖραν ὑψηλοτέραν, ἠθικοτέραν, εὐγενεστέραν ἢς τὰ θρεπτικὰ διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν μόρια οἱ πνεύμονες αὐτῶν ἀπορροφῶσι μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπληστίας μεθ' ἧς οἱ ἐκ τοῦ χρενίου νοσήματος πάσχοντες ἀσθενεῖς ἀπορροφῶσι τὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς κατὰ τὰς γλυκείας ἐκείνας τῆς πρώτης ἀνοιξέως ἡμέρας.

Τὰς ἀνωτέρω σκέψεις προεκάλεσεν ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν ἡ ἀνάγνωσις καλλιπεοῦς καὶ πληρῶς εὐγενῶν ἰδεῶν ὑπὸ τὸν τίτλον « Εὐφροσύνη »

γαλλο-ἐλληνικοῦ ποιήματος προϊόντος τῆς παθητικῆς Μούσης τοῦ γνωστοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μεγασλοπόλει πολυμαθοῦς καὶ φιλομούσου ὁμογενοῦς κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΨΥΧΑΡΗ, ἀπευθυνομένου δὲ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τῇ διαπρεπεῖ καὶ ἐξόχῳ φιλέλληνι Γαλλίδι κ. ΙΟΥΛΙΑ ΛΑΜΠΕΡ.

Ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης τῆς εὐγενοῦς ταύτης Γαλλίδος περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν ἐν τῇ « Νέᾳ Ἐπιθεωρήσει » τῶν Παρισίων δημοσιευθείσης μελέτης (*), ὑπὸ ζωηροῦ ἐπὶ τῷ ἐξόχῳ τούτῳ φιλελληνισμῷ τῆς Φιλέλληνος Γαλάτιδος ἐνθουσιασμοῦ ἡ τοῦ κ.

(*) Συνοπτικὴν μετάφρασιν τῆς ἐμβριθεστάτης ταύτης μελέτης ἐδημοσίευσεν καὶ ὁ « Νεολόγος » μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὸ πάντων ἀναγνωσθεῖσαν.

Ψυχάρη φαντασία καταληφθεῖσα ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ χάρτου παθητικοτάτας τινὰς πρὸς αὐτὴν στίχους δι' ὧν ἠθέλησε νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἠδείαν ἐκείνην συγκίνησιν ὑφ' ἧς κατελήφθη ἡ καρδία του ἐπὶ τῇ μυριπνόῳ ταύτῃ ἀνθοδέσμῃ, ἣν ἡ εὐαίσθητος τῆς Γαλατίας κόρη προσέφερε πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ποιητάς.

Τὸ ὅλον τοῦ ποιήματος ἐστὶ γεγραμμένον μετ' ἐκτάκτου καλλιπερίας ὁ ποιητὴς δὲ αὐτοῦ ἐγκαταλείπων φεῦ! πρὸς στιγμὴν ὁμῶς—τὸν ἐπιγειον τοῦτον κόσμον μὲ τὰ χαμερπῆ πάθη του, τὰ ἰδιοτελεῖ καὶ χαμαιζήλα αὐτοῦ συμφέροντα, καὶ τὰς ἀκολάστους τῶν οἰκούντων αὐτὸν ἐπιθυμίας, ἀνέρχεται νοερῶς τοὺς αἰθέρας καὶ παραδίδεται μετ' ἐκτάκτου ποιητικῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἐξεικόνισιν τοῦ Παντός, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἕκαστος στίχος του καταλήγει εἰς τὴν ἐξύμνησιν τῆς θείας Εὐφροσύνης, ἣν καὶ ὡς ἐν παντὶ ἐπικρατοῦσαν τείνει νὰ παρυστήσῃ.

Ἐν γένει τὸ λαμπρὸν τοῦτο ποίημα προδίδει ἐξαιρετικὴν λεπτότητα αἰσθημάτων μετὰ ὑψηλῶν καὶ βαθέων διαλογισμῶν ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ αὐτοῦ ἰνυπάρχουσιν.

Ὅπως δὲ εἰ ἀναγνῶσται τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» συλλάθωσιν ἰδέαν τινὰ τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ καλλιπερίας μεταφέροντες ἐνταῦθα τινὰς τῶν τελευταίων αὐτοῦ στίχων, δι' ὧν ἐξυμνεῖ τὴν εὐγενῆ τῶν Ἑλλήνων φίλην:

Ἴδού λοιπὸν ἐν τέκνον σου! ὦ πότνια Γαλλία!
Θαλόεσσα, ἐρατεινὴ, μὴ εἶν' ἡ Ἀσπασία
Μετ' ἀγαθότητος σεμνῆς, ψάλλουσα ἀγγιθέους
Ἕμνοῦσα τὸν περικλυτὸν αἰῶνα Περικλέους;
Οἶα μελίρρυτος φωνή! ὦ τῆς ἐπαγγελίας!
Πόσον γλυκὺ τὸ ὄνομα εἶναι τῆς Ἰουλίας!

Εἶναι ἡ Μνημοσύνη
Θεά, ἡ μήτηρ τῶν Μουσῶν, εἶναι ἡ Εὐφροσύνη;

Δὲν ἔχω ἔπη μαλακὰ, ὦ κόρη τοῦ ἡλίου!
Πρὸς τί, πρὸς τί ὁ ἔπαινος συμβάλλει τοῦ λειρίου;
ὦ Ἰουλία τοῦ Λαμπέρ! Ἐν ᾧ σιγαῖ ὁ Ἄρης
Δέξου τὰδ' ἔπη εὐμενῶς, ἃ σοι προσφέρ' ἡ χάρις
Καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη
Διότι εἶσαι ἀγαθὴ, Διότι; Εὐφροσύνη!

Δίδοντες πέρας εἰς τὴν βραχεῖαν καὶ ἀτελεῖ

ὅλως ταύτην βιβλιοκρισίαν μας συνιστῶμεν τῷ φίλῳ Κ. Ψυχάρῃ ὅπως παραδίδηται ὅσον τὸ δυνατόν συνεχέστερον εἰς τὴν ποίησιν, καθότι εἶναι ἀλγεινὸν πράγματι τοσαύτη ποιητικὴ φαντασία, τοσοῦτον ὕψος ἰδεῶν, νὰ καταμαραίνωνται πιεζόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπαχθοῦς βάρους τῶν καθημερινῶν τοῦ βίου ἀπασχολήσεων.

Δ. Σ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

Κλεισθῆτε, ἴματα μου, κλεισθῆτε
εἰς τὸ σκοτάδι·

χέρια στὸ στῆθος σταυρωθῆτε,
ξεκουρασθῆτε,,
ἤλθε τὸ βράδυ.

Σταθῆτε, πόδια, κουρασμένα,
τὸ μνῆμα ἐφάνη,
ξαπλώσετε σαβανωμένα,
δυστυχισμένα,
ὁ δρόμος φθάνει.

Ἕπνο καρδιά· καρδιά κοιμήσου
στῆς γῆς τὰ στήθη·
στὴ γῆ θὰ παύσουνε οἱ παλμοί σου
κ' οἱ γογγυσμοί σου,
χόρτασε λήθη.

Ἄχ. Παράσχος.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΜΟΥ ΛΑΓΟΣ.

Δέκα καὶ πέντα ἔφερον ἄθῳα μόλις ἔτη,
ἀνοίξεις πλήρεις εὐτυχῶν Μητρὸς μειδιαιμάτων.
τῆς θλίψεως τὸ δύσμορφον νὰ ἀνατείλῃ ἄττρον,
καὶ θίξῃ τὴν καρδίαν μου δὲν ἐγεννήθ' εἰσέτι.

Τὸ πᾶν ἐγέλα δι' ἐμὲ ἦτο τὸ πᾶν ὠραῖον.
ὁ οὐρανὸς, ὁ ἥλιος, ἀνέτελον ἡμέρας
φαιδρὰς γλυκείας, ἤρχοντο δὲ πάντοτε εἰς πέρας
ταχὺ καὶ ἀνεπίσθητον ἠδύτητα ἐμπνέον.

Κ' ἐνῶ ὁ βίος πρὸ ἐμοῦ διέρρεεν ἀνέτως,
μέλλον φαιδρὸν μ' ἀνέμενε πλήρες πολλῶν ἐλπίδων,
ἐστάθη πρὸ τοῦ βίου μου κόρη μεστὴ χαρίτων,
τὴν εἶδον. κ' ἡ καρδία μου κτύπον ἤ-θάνθ' ἀμέσως.

Ἦραία ἦν. ἀγνόητα τὸ βλέμμα τῆς γλυκεῖαν
ἀνέπεμπε. καὶ ἔφερε ε' τὰ χεῖλη τὴν καρδίαν,
ἄθῳα ὡς περιστερὰ, γλυκεῖα ὡς ὁ ἔρωσ,
τὸ βᾶδισμα εἶχε σεμνὸν, τὴν ἐβλεπον ἠδέως.

Τὸ τραῦμα ἦτο καίριον εἰς ἀπαλὴν καρδίαν,
ἠγάπησα, καὶ ἐν αὐτῇ νὰ εὐρῶ εὐτυχίαν
ἐνόμιζον, πλὴν δυστυχῶς ἀπέπτ' ὡς δπτασία,
ἀπέπτῃ, ἐπεθύμησεν ἀγγέλων συνοδείαν.

Μίαν ἡμέραν τοῦ Μαιοῦ, παρέδωκεν ἐκείνη,
ψυχὴν ἀξιολάτρευτον νεκρὰν τὴν εἶδον κρύαν,
εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μητρὸς, κ' ἡ νεκρικὴ τῆς κλίνης
μὲ ἄνθη ἐστολίζετο, ἐστεφανοῦτο μ' ἴα.

Θέλω νὰ ζῶ εἰς τὰ βουνὰ, τῆς θάλασσας τὸ κῦμα
ν' ἀκούηται παταγωδῶς, εἰς βράχους νὰ συσπᾶται
ἐλπίδες φροῦδ' ἐξέλιπον, ὦ! δι' ἐμὲ κοιμάται
πλέον τὸ πᾶν, ἐπέπρωτο, ζωὴ ἐμὴ τὸ μνήμα

Ἔκτοτε ἐπεζήτησα τὴν συνδρομὴν τῆς λήθης,
κ' εἰς ξένους τόπους ἔτρεχον ὡς μανιώδης ὁμως
σοῦ παρελθόντος θλιθερὰ μὲ τήκουν ἀναμνήσεις,
κ' ἀντὶ τῆς λήθης δυνατὰ μ' ἐπανευρίσκ' ὁ πόνος.

Πόνος σκληρὸς τὰ σπλάγχνα μου ἀνιλεῶς θερρίζει,
τῆς εὐτυχίας ἔπαυσε τὸ ἄνθος μυροδάτο
νὰ θάλλῃ εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐν ᾧ ε' τὸν κόσμον κάτω
θανάτου ἄσμα ἄχαρι ε' τὰ ὦτα μου βομβίζει.

Ἄς ζῶ λοιπὸν εἰς τὰ βουνὰ, νᾶχω κοντὰ τὸ κῦμα
ἐλπίδες φροῦδ' ἐξέλιπον, οὐδ' ἡ φωνὴ γονέων,
αἰσθήματος χορδὴν λεπτὴν μοῦ συνταράσσης πλέον
τὸν βίον μου ἐπέπρωτο νὰ εὐρῶ φεῦ! ε' τὸ μνήμα.

Ι. Παππίας.

ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ.

Γνωρίζω τὴν ἀγάπη σου, γνωρίζω τὴν καρδιά σου,
γνωρίζω σ' ἄλλον πῶς ποτὲ δὲν ρίχνεις τὴν ἑμματιά σου,
εἶαν στιγμὴν μακρὰν σου πλὴν καὶ μόνον εἴαν μείνω,
θαρρῶ πῶς μ' ἐλησμονήτες καὶ πίκραις καταπίνω.

Κρυφῆ, κρυφῆ στά σπλάγχνα μου φωλεύει ἀνησυχία,
τὰν ψάρι ἔξω ἐπ' τὸ γυαλὸ μοῦ λαχταρᾷ ἡ καρδία...
Δὲν ἄφησα καμμιὰ κενὴ γωνία στὴν καρδιά σου;
μόνον ἐμένα τρυγητὴν ἔχει ἡ ὠμορφιά σου;

Κλεισμένη εἰς τὸ σπῆτι σου ἀπ' τὸ παράθυρό σου
κανένα νηδὸν δὲν κύτταξες ποτὲ μὲ ἄλλο βλέμμα;
Ἄλλη δὲν φανερώθηκε ἀγάπη στ' ὄνειρό σου;
γὰ ἄλλον δὲν αἰσθάνθηκες νὰ φλογισθῇ τὸ αἷμα;

Πόσοι δὲν σ' ἔχουνε ἰδεῖ μὲ ἑμάτι ποῦ φθονοῦσε
καὶ τὴν ἀγάπη ποῦδωκες σ' ἐμένα σοῦ ζητοῦσε!..
Μὴ βγαίνης στὸ παράθυρο, μὴ βγαίνης στὴν αὐλή σου,
μοῦ ἔνε μαχαίρι φονικὸ νὰ σ' ἴδω μοναχὴ σου...

... Τὸ ξέρω πῶς σὲ ἀδικῶ μ' αὐτὴ τὴν ὑπόψια...
μὰ ἡ καρδιά ποῦ ἀγαπᾷ δὲν ἔχει ἡσυχία,
κ' εἶμαι καλάμι πᾶνεμος ἐδῶθε ἔκειθε γέρνει,
καὶ πάλιν εἰς τὴν θέσι του ἄλόρθιο τὸ φέρνει...

Δ. Α. Παναγιωτίδης.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΜΟΥ (4).

Ἦ! διὰ τί βαρυθυμῶ ὅποτεν μὲ προσβάλλει
ἡ ἀποψὶς σου ἢ σεπτὴ τὴν δρασιν, Σχολή μου;
διὰ τί ἡ καρδία μου ὑποκρυφίως πάλλει;
κ' ὑπὸ αἰσθήματος δεινοῦ πιέζετ' ἡ ψυχὴ μου;

Ἦ! ἐννοῶ! ἡ κατηφὴς σκιά τοῦ παρελθόντος
ὡς φάσμα ἀποτρόπαιον ἐμπρὸς μου ἀνορθοῦται
καὶ, βλέπων τὴν κατάστασιν ἀλλοίαν τοῦ πα-
ρόντος,
ὑπὸ ποικίλων σκέψεων ὁ νοῦς μου ἐκθαμβοῦται.

Ποῦ τῆς ἀκμῆς σου, ὦ Σχολή, οἱ εὐκλεεῖς οἱ χρόνοι;
ποῦ εἶναι οἱ Σχολάρχαι σου κ' οἱ μαθηταὶ οἱ πρῶ-
τοι;
ὦ! τῶρα δὲν ἀκούονται φαιδρῶν ἁσμάτων τόνοι
οὐδὲ παιζόντων μαθητῶν οἱ θόρυβοι κ' οἱ κρότοι!

(4) Ἐννοῶ τὴν Σχολὴν Βλάχκας· δὲν θέλω
ὁμως ἵνα γράφω καὶ τὴν λέξιν «Βλάχκας» πι-
κράνω τοὺς συνοικειώτας μου, καίτοι λέγων τὴν
ἀλήθειαν. Ἰορδάνης Καλογηρόπουλος.

Παρήλθον ἀνεπιστρεπτὲι τὰ ἔτη σου τὰ πρῶτα,
ὁπότε εἶχες τοὺς κλεινοὺς Σχολάρχας Θεοδώρους-
ἐσθέσθησαν διὰ παντὸς τὰ φαινὰ σου φῶτα,
καὶ δὲν θὰ ἴδῃς μαθητὰς πλέον γενειοφόρους.

Εἰς τὴν σεπτὴν σου αἴθουσαν, Σχολή μου τοῦ Ὁ-
[μήρου
ἄλλοτε ἐδιδάσκοντο οἱ ὑψηπέται στίχοι.
Τώρα ἐντὸς σου κατοικεῖ σκιά σιγῆς ἀπείρου
καὶ ὅ,τι ἄλλο πένθιμον σ' ἐπέταξεν ἡ τύχη.

ΛΘΥΜΙΑ.

Πάλιν τὸν νοῦν μου πλήττουσι συγκεχυμένοι
[σκέψεις
κ' αἰσθήματ' ἄλλοπρόσαλλα τὸ ἔνδον μου ταρατ-
[τουν,
τώρα μὲ καθηδύνουσι φαιδραὶ ὄνειρων τέρψεις
ἔπειτα δὲ ἀπαίσιαι ἰδέαι μὲ σπαράττουν.

ὦ! πῶς ἐξ ἀναμνήσεως ἀθώας εὐθυμίας
ἡ πάσχουσα κ' εὐαίσθητος βαρυαλγεῖ καρδία;
ἦτις, τυφλῶς ὑπέικουσα εἰς ὀδυρὰς θωπείας,
τοῦ Ἐρωτος καθίσταται θῦμα καὶ ἄμα λεία.

«Ἦν μεσονύκτιον» αὐτοῦ τοῦ ἄσματος, ἡ θεία
μολπή περὶ τὰ ὠτά μου ἔτι βομβεῖ ἡσύχως·
ἀκόμη μὲ κατακηλοῦν ὀργάνων ἁρμονία
καὶ τῶν κροτούντων χορευτῶν ὁ θορυβώδης ἦχος.
Πλὴν πόσον βραχυχρόνιος ἡ εὐτυχία! Οἴμοι!
φεύγει ὡς ὄνειρον γλυκὺ, ὡς ρυαξὶ διαρρέει,
καὶ μόν' ἡ τηξικάρδιος μᾶς ἀπομένει μνήμη
ὡς πέτρα τῆς κολάσεως ἦτις ἐντὸς μας καίει.

Ἄλλ' εἰς θρηνώδεις λογισμοὺς πρὸς τί ὁ τάλας
[βόσκω
κ' ἐμπρὸς μου βλέπω φάσματα μορφῆς φρικτῆς,
[πενθίμου;
τὴν τετρωμένην πάλιν τί καρδίαν μου τιτρώσκω;
διὰ τί δὲ μελαγχολᾷ τοσοῦτον ἡ ψυχὴ μου;

Φεῦ! ἐγεννήθην δυστυχῆς! Καρδία τεθλιμμένη
μὴ ἀνακούφισιν ζητεῖς εὐθιχτον ἀφοῦ λίαν
ἡ φύσις σ' ἐπλασεν αὐτῆ· σκληρὰ δὲ εἰμαρμένη
ἐντὸς σου ἐνεστάλαξεν ὀδύνην αἰωνίαν.

Ἰορδάνης Καλογηρόπουλος.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΦΥΛΛΑΣ Γ'.

ΠΕΤΡΟΣ καὶ ΕΛΕΝΗ.

4.

Τὴν τελευταίαν νύκτα τῶν ἀπόκρεω τοῦ ἔ-
τους 187... φαιδρὸς ὄμιλος νέων διήρχετο ἄδων
παλαιάν τινα συνοικίαν τῶν Ἰωαννίνων.

Ἦτο ἡ ὥρα 10 μ. μ. καὶ ἡ ὁδὸς σχεδὸν ἔρη-
μος. Ἐκαστος Ἰνοικοκύρης ἀποσυρθεὶς ἐγ-
καίρως τοῦ καφενεῖου, ἢ οἰνοπωλείου, ἐνετρύφα
τὴν σημαίνουσαν ταύτην νύκτα παρὰ τὴν οἰκο-
γενειακὴν του ἐστίαν, ἄνευ οὐδεμιᾶς μερίμνης
καὶ χωρὶς νὰ συλλογίζηται ποσῶς ἂν ὑπάρχωσι
καὶ δυστυχῆ πλάσματα, ἢ λύπαι ψυχοβόροι παρ'
ἄλλοις ὁμοίοις του καὶ παρὰ τὴν γωνίαν τῆς οἰ-
κίας του.

Αἱ τοιαῦται ἡμέραι εἰσὶν ἐπίσημοι δυστυχεῖς
μόνον διὰ τοὺς εὐτυχοῦντας· διὰ τοὺς ἀποκηρυ-
χθέντας ὑπὸ τῆς Τύχης εἰσὶ μέλανες. Τίς ἐνθυ-
μεῖται τοὺς δυστυχεῖς; Ἐνῶ οὗτοι στένουν εἰς
γωνίαν τινὰ ἀφανεῖς, οἱ ἀδίκως πλούσιοι,
οἱ σημαίνοντες διὰ μόνον τὰ πλούτη, ἄ-
τινα παρὰ τοῦ ἤδη πένητος ἤρπασαν, παραδεδο-
μένοι εἰς εὐθυμίας καὶ ὄργια, μηδὲν σκεπτόμε-
νοι ὅτι ἡ Τύχη δύναται ν' ἀποσύρῃ τὴν εὐνοίαν.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι αὕτη ἡ ψυχολογικὴ στιγμή
διὰ τοιαύτας σκέψεις καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ
ιστόρημά μας.

Διήρχετο ὁ ὄμιλός μας μετ' ἄσμάτων καὶ γε-
λῶτων καὶ κεφαλαὶ γυναικῶν, τῶν πάντοτε πε-
ριέργων τούτων ὄντων, προέκυπτον τῶν παραθύ-
ρων πρὸς ἀκρόασιν τοῦ γλυκέως ἄσματος διὰ τὸ
ῥαϊῶν των φύλλον.

Ἐπαυσαν ὁμῶς τὰ ἄσματα καὶ οἱ γέλωτες
ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει σεβασμίου ἱερέως ὅστις ἀσκε-
πῆς κρατῶν μετὰ φόβου τι ἐν ταῖς χερσὶ καὶ
μυστικῶς ἀναδεύων τὰ χεῖλη, ἠκολούθει ταχέ-
οις βήμασι προπορευόμενόν τινα μετὰ φανοῦ.

Ἐκαστος ἐποίησεν ἐν εὐλαβείᾳ τὸ σημεῖον τοῦ
σταυροῦ. Διήρχετο τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Σωτῆ-
ρος διὰ νὰ μεταλάβῃ αὐτῶν καὶ ἄπαξ πρὶν ἐμ-

φανισθῆ ἑνώπιον τοῦ ἰδίου ἀγνή τις ὑπαρξίς, ἔτοιμος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γῆν.

Ἦτο δὲ αὕτη ἡ εἰκοσαετής Ἑλένη, ἐρωμένη τοῦ ἐν τῷ ὀμίλῳ συννευθυμοῦντος ὁμερίμνως καὶ ἐπὶ πλεόν Πέτρου.

—o—o—

2.

Εἶχον συνδεθῆ διὰ τοῦ ἔρωτος πρὸ καιροῦ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ περιγράψω τὸ πρῶτον συναπάντημά των;

Τὸν ἔρωτα παρέστησαν πάντοτε ὡς παιδίον.

Ἐτυχέ ποτε νὰ ζητήσῃ παρὰ μικροῦ τινος παιδὸς μετ' ἐλπίδος παραδόσεως τὸ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἄθουρμα;

Πολλάκις διαψεύδεται ἡ προσδοκία σου, διότι τὸ δίδει εἰς τὸν ἕτερον, ὃν δὲν γνωρίζει.

Πολλοὶ προσεπάθησαν νὰ καταστῶσι κύριοι τῆς καρδίας τῆς Ἑλένης καὶ ἴσως ἴσως ἀγαπῶσά τινα τούτων καθίστατο εὐτυχεστέρα ἀλλ' ἐπροτίμησε τὸν Πέτρον τὸν καλὸν τραγουδιστήν.

Δὲν ἦτο πλούσιος ὁ Πέτρος; ὡς δὲν ἦτο καὶ αὕτη; ἀλλὰ τί τὴν ἐμελλεν. Ἐπεζήτη ἔρωτα ἀληθῆ, καρδίαν διάπυρον καὶ ὅλως ἀφοσιωμένην αὐτῇ καὶ ἐνόμισεν ὅτι εὔρε παρ' αὐτῷ ὅ,τι ἐπόθει.

— Καὶ μήπως ὑφίσταται ἔρωτος, ἴδου ἡ ἰδέα τοῦ συμφέροντος προβάλλει; Διὰ τοῦτο καὶ ἐξέλειπεν ὁ ἔρωτος ἐκεῖνος ἕνεκα τοῦ ὁποῦ ἡ Ἥχώ μετεμορφώθη εἰς Νύμφην κεκρυμμένην ἀνὰ τὰ ἄνδρα, ἡ Σαπφὼ ἐρρίφθη εἰς τὰ κύματα τοῦ Κάβου τῆς Κυρᾶς, καὶ βασιλεῖς ἐκήρυξαν πόλεμον πολυετῆ κατὰ βασιλείων.

Ὁ Πέτρος ἦτο εὐτυχῆς διὰ τὴν κατάκτησίν του, καὶ τοὶ οἱ ἀποτυχόντες φίλοι τὸν ἐφθόουν. Τῷ ἤρκει νὰ τὸν ἀγαπᾷ ἐκείνη, πᾶσα δὲ στιγμή ἐλευθέρᾳ τὸν ὠδήγει πλησίον της.

Τὸν ἔρωτά της δὲν ἔκρυψεν ἡ Ἑλένη εἰς τοὺς ἀπατηλοὺς αὐτοῦ λόγους πειθομένη ἐπίστευεν ὅτι μετὰ ὀλίγας ἐβδομάδας ἔσεται συζυγὸς του.

Ἄλλ' ἰδοὺ παρουσιάζετο κώλυμά τι καὶ νέαι προθεσμῖαι ἐδίδοντο καὶ ὁ καιρὸς οὕτω παρήρχετο.

3.

— Εἶπέ, Πέτρε, θὰ εὔρη ἡμᾶς ὁ θάνατος ταχέως; Δὲν θὰ σεβασθῆ τὴν τόσῃν μας εὐτυχίαν;

Ἐλεγεν αὐτῷ μιᾷ τῶν τελευταίων ἡμέρῶν τοῦ ἔρωτός των ἡ Ἑλένη. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶχεν ἀηδιάσει πλέον τοιαύτας περιπαθεῖς ἐκφράσεις. Ἀπό τινος χρόνου ἐδείκνυτο πολὺ ψυχρὸς, ἔπαυσε δὲ καὶ νὰ συχνάζῃ τακτικῶς παρ' αὐτῇ.

Εἶχεν ἐπέλθει ταχέως ὁ κόρος μετὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὀνείρου του· ν' ἀγαπηθῆ.

Ἡ πραγματικότης εἶνε ὁ βράχος ἐφ' οὗ συντρίβεται τὸ ὑπὸ τῆς φαντασίας ἐπιπλεκόμενον ἰδεατόν. Οὕτω διακρίνεις μετὰ φρίκης κρημνοὺς καὶ βάχους ἀποτόμους ὅταν πλησιάσῃς τὸ ὄρος, ὅπερ λεῖτον καὶ ὀμαλὸν μακρόθεν σοὶ παρίσταται. Ὁ νέος Πίνδαρος τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ζακύνθιος κύκνος Σολωμὸς δὲν ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα μὴ ἀπαγοητευθῆ ἐκ τῆς πραγματικῆς τότε καταστάσεως αὐτῆς, ἥμιστα ἐμπνεύσεως καὶ δὴ ποιητῆν.

Ἡ Ἑλένη παρετήρησε τὴν μεταβολὴν, ἀλλὰ δὲν ἤθελεν, οὔτε ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι προδίδεται, μέχρις οὗ ἡμέραν τινὰ φίλη τις χαιρεκάκως τῇ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Πέτρος ἀγαπᾷ ἄλλην.

Δὲν ἦτο ψεῦδος, διότι παρῆλθεν ἐβδομάς, παρῆλθε μῆν, καὶ δὲν τὸν εἶδεν. Ἐκλαυσε πικρῶς, ἀλλ' οὐδεμίαν εὔρε παρηγορίαν, οὔτε ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς ὃν ἀνεφέρθη, οὔτε ἐν τῇ γῇ παρ' ἧς ἐζήτησε νὰ καταπιθῆ.

Ἠρξισεν ἡ δυστυχῆς νὰ μαραίνηται. Τί γίνεται τὸ ρόδον, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ εὐεργετικὴ τῆς πρωίας δρόσος;

Αἱ γυναῖκες ἐγεννήθησαν, ἵνα ἀγαπῶσι περιπαθῶς, καὶ ἀγαπῶσι πράγματι, ἀλλὰ μόνον τὸν ἐκλεκτὸν τῆς καρδίας των· διὸ ὁ παραπονούμενος κατὰ τῶν γυναικῶν οὐδένα ἔχει δίκαιον τί τὸν πταίει ἐκείνη, ἀφ' οὗ παρ' αὐτῇ δὲν εἶναι ἐκείνος;

4.

Ὁ Πέτρος ἦτο ἐν γνώσει τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ αἰτίου ταύτης, εἶχε δ' ἀκούσει ὅτι εὕρισκε-

ται πρό τοῦ χείλους τοῦ τάφου. Ἀλλὰ τί πρὸς αὐτόν; Διατί νὰ μὴ τὸν λησμονήσῃ, ὡς εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξαλείψει καὶ αὐτὸς τὴν εἰκόνα τῆς ἀπὸ τῆς καρδίας του;

Πρό τινων ἡμερῶν, ἐτοιμαζόμενος νὰ ἐξέλθῃ, γυνή τις μὲ ὄμματα ἐρυθρὰ ἐκ τῆς ἀγρυπνίας καὶ τῶν πολλῶν δακρύων, μὲ σῶμα κεκυρτωμένον ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς θλίψεως τὸν ἀνεχάτισε καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν ἐξορκίσῃ ὅπως φανῇ ἱλεως, ἴσως καὶ τὴν ἀποσπάτωσι τῶν χειρῶν τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἀνεκάγχασεν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τῆς μητρὸς τῆς Ἑλένης καὶ τὴν ἀφῆκε ἡμικερανομένην ἐκ τῶν σαρδονικῶν του γελώτων.

Ὅτε ὁμως διῆλθεν ὁ ἱερεὺς οὕτω, ἡ συνειδήσις του ἐταράχθη, ἀνεμόχλευσε πολλὰ ἐν αὐτῇ καὶ πικρὰ μεταμέλεια τὸν κατέλαβε.

Ἐγκατέλειψε τοὺς ἐταίρους του καὶ γοργῶ τῷ βήματι μὲ δάκρυα πλημμυροῦντα τοὺς ὀφθαλμούς ἐτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς· ἀλλ' ἦτο πλεονᾶργα. Πρὸ ὀλίγου ἡ νέα εἶχεν ἐκπνεύσει μὲ τὸ ὄνομά του εἰς τὰ χεῖλη,

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ὀλυζύζων ὤρμησε νὰ τὴν ἀπασθῆ, ἀλλ' ἡ μήτηρ τῆς τὸν ἀπώθει καὶ τὸν ἐκδιώκει ἐκεῖθεν βαρέως πλήττουσα τὰ ὠτά του ἡ λέξις «ὁ φονεὺς» ἐξερχομένη τοῦ στόματος αὐτῆς μετὰ ἄρῶν.

Β.

Τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ τῆς Ἑλένης καὶ ἕτερος ἐπληροῦτο λάκκος διὰ τοῦ πτώματος τοῦ Πέτρου, ὅστις ἀνευρέθη εἰς τεμάχια κατακρημνισθεὶς παράφρων ἀπὸ ὑψηλοῦ βράχου.

Ἡ λέξις «φονεὺς» φᾶσμα φοβερὸν παρακολούθησαν πᾶσαν στιγμὴν τῆς λοιπῆς ὑπάρξεώς του, καὶ αἱ τύφεις τοῦ συνειδότος εἰς τοῦτο τὸν ἐπεμψαν νὰ εὖρη ἀνάπαυσιν.

Δ. Α. Παναγιωτίδης
(φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου).

ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Ὁραίαν τινὰ πρῶταν τοῦ Ἰουνίου τρεῖς ἄνδρες μετὰ νέας κόρης εὐρίσκοντο εἰς τὸ μέγαρον

τοῦ Σαιν-Κλουδ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἄρεως.

Εἰς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦν ὁ Λουδοβῆκος ὁ ἸΔ'. οὕτινος ὁ ἥλιος ἔβαινεν ἤδη πρὸς τὴν δύσιν αὐτοῦ.

Ὁ δεύτερος, ἦν ὁ Βλοῖνος ἀρχιθαλαμηπόλος τοῦ Βασιλέως περιγραφόμενος ἄριστα ὑπὸ τοῦ Σαιν-Σίμωνος· πνευματώδης, ἐλευθέριος καὶ ἐχέμυθος, ψυχρὸς, ἀδιάφορος, ἀπρόσιτος, ἀλαζών, ἀνεκτὸς μὲν ἀλλ' ἀυθιάδης ἐκ προθέσεως φύσει δὲ ὀλίγον κακὸς, εἰς ὃν ὁμως ὤφειλέ τις νὰ μὴ ἀπαρέσκη, ἀληθὲς ἄτομον δι' ὧν παρ' ἑαυτῷ βεσιλικῶς, τιμώμενος καὶ κολακευόμενος παρὰ τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν ὑπουργῶν, εἰδῶς ἄριστα τὸ ὑπηρετεῖν τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀλλὰ σπανίως καὶ ποτὲ ἄλλους ἐκτὸς τούτων, χωρὶς προσέτι νὰ καθίσταται πρὸς τοὺς λοιποὺς πολὺ κινδυνώδης.

Ὁ τρίτος ἦν ὁ περίδοξος ζωγράφος Πέτρος Μηνιάρης, ὁ μόνος ἀντίπαλος τοῦ Λεβρώνου εἰς οὐτὸν ζυγὸν ποτὲ δὲν ὑπέκυψε.

Ἡ νεᾶνις ἦν ἡ τοῦ ζωγράφου κόρη τὸ θαυμάσιον πρωτότυπον τῶν παρθένων καὶ τῶν δεσποινῶν ὅσας ὁ πατὴρ αὐτῆς ἔγραψε· καὶ τὴν ὠραν μάλιστα ἐκείνην ἡ κόρη Μινιάρη παρίστα τὸ ἔαρ ἐν τῷ συμπλέγματι τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ κυκλωμένου ὑπὸ τεσσάρων ὠρῶν, διότι τὸ σύμπλεγμα τοῦτο εἶχεν ἰχνογράψει ὁ καλλιτέχνης εἰς τὴν αἴθουσαν ἣν ἐπρόκειτο νὰ κοσμήσῃ.

Λουδοβῆκος ὁ ἸΔ' καὶ ὁ Βλοῖνος ἐθεώρουν τὸ ἔργον τοῦ Μινιάρου καὶ συνδιελέγοντο μετ' αὐτοῦ εἰς βαθμὸν οἰκειότητος οἷον ἡ ἐθιμοταξία ἀπῆτει· αἴφνης ὁ Βασιλεὺς διέκοψε τὸν ζωγράφον καὶ τῷ ἐνεχείριεν ἔγγραφον κοσμημένον ἰδιὰ τῆς βασιλικῆς σφραγίδος,

Ἦτο δίπλωμα τῆς τῶν Ζωγράφων ἀκαδημίας, ἰδρυμένης ὑπὸ τὴν πρυτανείαν τοῦ Λεβρώνου.

Ὁ Λουδοβῆκος προσεδόκα νὰ ἴδῃ τὸν Μηνιάρην πίπτοντα εἰς τὰ γόνατα πρὸς ἔκφρασιν τῆς ὑψηλῆς εὐγνωμοσύνης του· ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Βλοῖνος ὁ αὐλικὸς θαλαμηπόλος, ὅταν ὁ καλλιτέχνης ἀφοῦ ἡσύχως ἀνέγνω τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸν Μονάρχην μὲ βεβήχον μὲν σέβας, ἀλλὰ προφέρων τὰς λέξεις αὐτάς, ὡς

τὸ ὅτιον τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. ποτὲ δὲν εἶχεν ἀκούσει.

— Εὐγνωμονῶ ἀπὸ βάθους ψυχῆς τὴν Α. Μεγαλειότητα, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου ταύτην θὰ τηρήσω διὰ βίου· ἀλλὰ, δὲν δύναμαι νὰ παρεδρεύσω εἰς ἀκαδημίαν προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Κ. Λεβρώνου.

Ὁ βασιλεὺς συνέστειλε τὴν ὄφρυν, ἡ κόρη Μινιάρου ἔγινεν ὠχρὰ καὶ ὁ Βλοῖνος ἐνόμισε τὸν εὐνοούμενον του ἀπωλεσθέντα διὰ παντός.

— Καὶ τίνα λοιπὸν ἀκαδημίαν ἀξιοῖτε νὰ τιμῆσετε διὰ τῆς παρουσίας σας; ἠρώτησεν ὁ ἡγεμὼν διὰ τόνου ὅστις πάντα ἄλλον ἢ τὸν Μινιάρην θὰ κατεσύντριβε.

— Τὴν ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Λουκά, ἣτις αὐριον θὰ μ' ἐκλέξῃ πρόεδρόν της, καὶ θὰ ὑποβάλῃ τὴν ἐκλογὴν μου εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς Υ. Μ.

Ὁ Λουδοβίκος ἐνόησε, καὶ τὸ ἀλαζὼν αὐτοῦ ἀνέστειλε τὴν ὄργην του.

— Βωμὸς ἐναντίον γραφίδος ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ Μινιάρης.

— Θὰ ἰδῶμεν, ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς, εὐχαριστημένος μὲν διὰ τὴν σύγκρουσιν δύο ἐνόχων ἀνδρῶν δημιουργηθέντων ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ δόξης, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν ζωγράφον τὴν αὐθάδη αὐτοῦ ἀποποίησιν.

— Μὰ τὸν Θεὸν! διδάσκαλέ μου, προσέθεσεν ἐγειρόμενος ἤδη ὅπως ἐξέλιθη, καὶ μετὰ ὑψηλοφροσύνης ποιῆς δίκην ἐχούσης, θαυμάζω τὴν καταφρόνησίν σου πρὸς τὰ βασιλικά διατάγματα. Ἀρετὴ τοιαύτη εἶναι σπανία εἰς τοὺς ρακενδύτας τοῦ γένους σου.

Εἰς τὸν λόγον αὐτὸν ζωηρὸν ἐρύθημα ἔβαφε τὰς παρειὰς τῆς κόρης Μινιάρου· ἡ ὠραιότης αὐτῆς ἐγένετο τόσον λαμπρὰ, ὥστε ὁ βασιλεὺς, ἐγγὺς ἤδη τῆς θύρας, ἐστάθη διὰ νὰ τὴν θεωρήσῃ.

Ὁ θαυμασμὸς αὐτὸς ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τὴν νεάνίδα.

— Μεγαλειότατε, εἶπε μετὰ φωνῆς παλλούσης, οἱ ρακενδύται τοῦ γένους ἡμῶν, ἔχυσαν τὸ αἷμα των εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης καὶ κατέστησαν ἄξιοι τῆς προσοχῆς τοῦ Ὑμετέρου ἐνόχου προπάππου.

Ὁ Λουδοβίκος ὅσον ἀμείλικτος ἦν πρὸς τὴν ἀλαζονείαν τῶν ἀνδρῶν, τόσῳ προσυνης ἀπεδέχετο τὴν τῶν γυναικῶν ἐπιστραφεῖς τότε, ἐκύτταξε μετ' ἀγαθότητος τὴν κόρην Μινιάρου.

— Διηγηθῆται μοι τὴν ἱστρίαν, εἶπεν ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ράβδου.

— Πιστεύω ὅτι ἐσώθη, ἐψιθύρισεν ὁ Βλοῖνος εἰς τὸ εὖς τοῦ ζωγράφου.

Μάλιστα, Μεγαλειότατε, Ὁ πάππος μου ὠνομάζετο Πέτρος Μῶρος· ἦτον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Ἐρ-

ρίκου τοῦ Δ'. μετὰ ἐξ ἀδελφῶν ἀνδρείων ὡς ἐκεῖνος, ὄλων δὲ ὠραίων καὶ ὠραιότερων τοῦ ἐνός ἀπὸ τοῦ ἄλλου.

— Ἡ ὠραιότης εἶναι κληρονόμημα τῆς οἰκογενείας σας, διέκοψε φιλομειδῶς ὁ Λουδοβίκος.

— Μίαν ἡμέραν, ὅτε οἱ ἐπτὰ ἡμῶν προπάτορες γενναίως ἐπολέμησαν, Ἐρρίκος ὁ Δ'. εὐρῶν αὐτοὺς ὀμοῦ, ἐθαύμασε τὴν ὠραίαν αὐτῶν προτομὴν καὶ ἀνεφώνησε:

«Βαντρσαινγκρί! αὐτοὶ δὲν εἶναι Μῶροι, εἶναι Μινιάρου, τὸ ὄνομα τοῖς ἀπέμεινε, καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡμεῖς φέρομεν αὐτὸ σήμερον, κ' εἶναι τὸ ὄνομα τοῦτο εἶδος εὐγενείας εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Υ. Μ. θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ καυχώμεθα.

— Σᾶς τὸ ἐπιτρέπω, κυρία, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα σας ἐξαρτᾶται τὸ νὰ μὴ λησμονήσω τοὺς προπάτορας ὑμῶν. Θὰ ὁμιλήσωμεν πάλιν περὶ τῆς ἀκαδημίας μου καὶ περὶ τῆς ἰδικῆς σου Μινιάρ, ἐπεῖπε στραφεῖς πρὸς τὸν καλλιτέχνην, ὃν ἠθέλην εἰσεῖτι νὰ ὑποτάξῃ. Κατ' αὐτὰς θὰ διατάξω τὴν δεκάτην εἰκόνα μου, ἂν δὲν μ' εὐρίσκησιν πολὺ γέροντα . . . Πῶς;

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησε μετὰ θαυμαστῆς ἐτοιμότητος ὁ ζωγράφος, εἰν' ἀληθὲς ὅτι βλέπει τις νίκας τινὰς περιπλέον εἰς τὸ μέτωπον τῆς Υ. Μ.

Ὁ λόγος οὗτος ἀπεράσισε τὴν τύχην του.

Ὁ βασιλεὺς διὰ τσαύτης ἀδροφροσύνης ἠττηθεὶς τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἀσπασμόν καὶ δὲν τῷ ὠμίλησε πλέον περὶ τῆς ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Λουκά· καὶ ὅτε ὁ καλλιτέχνης ἀπεσφράγισε τὸ δίπλωμά του, εὐρεν ἐντὸς γράμματα τῆς εὐγενείας, αἰτιολογημένα διὰ τῆς διηγήσεως, ἣν ἡ κόρη του ἔκαμεν εἰς τὸν βασιλέα.

Οὕτως ἡ ἀνεξαρτησία τῆς μεγαλοφυΐας εἶχε δικαίωμα ἐνώπιον Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. ὅστις οὐδὲν ἀπεποιεῖτο εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν δόξαν τῶν ὠραίων τεχνῶν, ἐρ' ὧν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δόξαν ἐδημιούργει.

Τὸ 1690, τελευτήσαντος τοῦ Λεβρώνου, ὁ Μινιάρ ἐγένετο πρῶτος ζωγράφος τοῦ βασιλέως, διευθυντὴς τῶν βασιλικῶν χειροτεχνημάτων, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀκαδημιακὸς καθηγητῆς, πρῶτανις, διευθυντῆς καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἀκαδημίας ἐκείνης, ἐν ἧ' ἀπηξίου πρότερον νὰ συνεδρεύσῃ μετὰ τοῦ ἀντιπάλου του.

Ἡ κόρη Μινιάρου ἔγινε μαρκεσία Φεχιέρου.

Τὸ ὠραιότερον τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς Κ. δ' Ἐρβάρ τῆς φίλης τοῦ Λαφονταίνου, καὶ τὴν εἰκόνα ταύτην ὁ ψιττακὸς τῆς δ' Ἐρβάρ δὲν ἔβλεπε πώποτε χωρὶς νὰ ἐπιφωνήσῃ «φίλησε τὴν κυρίαν μου.»

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Ξ. Δ.